Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

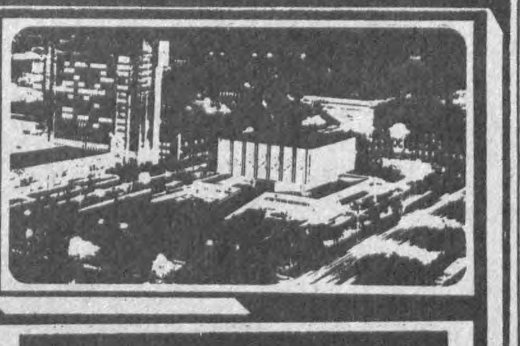

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 3 (8. 201) ◆ 1993 йил ◆ 6 январь, чоршанба ◆ Нархи 5 сўм

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Пойтахт меҳнат жамоалари ва аҳолиси Тошкентда бўлиб ўтган Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон давлат раҳбарлари учрашуви якунларини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар.

● «Узавтотранстехника» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг Самарқанддаги заводи юк автомобиллари ишлаб чиқара бошлади. Бу ерда ҳозирча кунига биттадан шундай автомобиль тайёрланмоқда.

● Асакадаги «Интер-Ўзбекистон» ташқи иқтисодий илмий-савдо ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Кузган» фирмаси полиэтилен плёнкаси ишлаб чиқаришга киришди. Бу ерда йилига 1,5 минг тонна ана шундай маҳсулот тайёрлаш имконияти бор.

● «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси конвейеридан «Умид» деб номланган ем-хашак майдалайдиган КИР—1,5 машинасининг икки юзинчиси тушди. 1993 йилда ана шундай 2,5 мингта машина тайёрлаш режаланган.

● Навоий вилоятининг кўпгина хўжаликларига газ келди. Биргина Хатирчи районида ўтган йили 314 километр узунликда газ қувурлари ўтказилиб, бир мингтадан кўпроқ хонадонда «зангори олов» ёна бошлади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● 19—20 январь кунлари Минскда Беларусь, Россия ва Украина ҳукумат бошлиқлари учрашувини ўтказиш мўлжалланмоқда.

● 8 январь куни Омскда Россия Бош вазири В. Черномирдин билан Қозоғистон Бош вазири С. Терешченко ўртасида музокаралар бўлиб ўтади.

● Шу йил январь ойидан бошлаб Молдовада ишлаётган пенсионерларга олаётган пенсияларининг ярми тўланадиган бўлди.

● Ҳамдўстлик мамлакатларида 1993 йилда газета ва журналларга обуначилар сони икки баравардан кўпроққа камайди.

● Москвадаги банклараро валюта биржасида АҚШ 1 долларининг қиймати 417 сўм баҳоланди.

● Россия ҳукумати пул қадрсизланишини ҳисобга олиб, 1993 йилда яна нон, нон ва макарон маҳсулотлари, чой, туз, қанд, сут, ёғ, гўшт, болалар таомлари, этил спирти нархларини давлат томонидан бошқариб туришга қарор қилди.

ХОРИЖДА

● Қоҳирада Арманистон элчихонаси тантанали вазиятда очилди. Элчихона очилишида Миср Араб Республикасида истиқомат қиладиган арманлар жамоасининг ёрдами катта бўлди.

● Филиппиннинг собиқ раҳбари Ф. Маркос оиласи Швейцария банкларида сақланаётган 587 миллион долларни давлатга қайтариб беришга рози бўлди.

● Россия Олий Кенгашининг раиси Руслан Хасбулатов Исроилга расмий ташриф буюрди. У бу ерда берган баёнотида Россия Яқин Шарқдаги можарони тезроқ тинч йўл билан ҳал этишдан манфаатдор эканлигини таъкидлади.

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзоларининг сони биттага камайиб, 178 та бўлди. Гап шундаки, Чехословакия жаҳон ҳамжамиятидан чиқди. Аммо яқин вақт ичида бу федератив давлат ўрнида ташкил топган Чехия ва Словакия республикалари БМТга қабул қилингач, халқаро ҳамжамият аъзоларининг сони 180 тага етади.

● Кеча янги чақириқ АҚШ конгресси ўз ишини бошлади. Унда яқинда бўлиб ўтган сайловларда ғолиб чиққан Билл Клинтон расмий равишда Америка Қўшма Штатларининг Президенти, деб эълон қилинади.

● Илк бор Канада мудофаа вазири этиб аёл—Ким Кэндэл тайинланди.

● Жаҳон банки маълумотларига кўра ўтган йили аҳоли турмуш фаровонлигининг энг юқори даражаси Швейцарияда бўлган. Бу рўйхатда Америка Қўшма Штатлари ўнинчи ўринни эгаллайди.

● Пекинда даволанаётган Камбоджа етакчиси шаҳзода Нородом Сианук ўз мамлакатидаги Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг муваққат органи — ЮНТАК ва ҳозирги Хунг Сен ҳукумати билан ҳамкорлик қилишни тўхтатиши тўғрисида баёнот берди. У ўғли раҳбарлик қилаётган партияга нисбатан кўпдан-кўп тазйиқлар сабабли шундай қарорга келганлигини айтди.

● Ангола жанубида қонли жанглардан сўнг ҳукумат қўшинлари Лубанго шаҳрини эгалладилар. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош котиби Бутрос Гали бу ерда яна жанговар ҳаракатлар бошланиб кетганлиги муносабати билан таассуф билдирди.

● Хитойлик муҳандис Ли Цзянцзюнь Шанхай шаҳрида ўтказилган антиқа танловда ўзи орқали 380 вольт қувватга эга бўлган электр токини писанд қилмай ўтказди. У қўлида ушлаб турган балиқ бу қувватли токдан қовурилиб қолди.

Ижарадаги «Орзу» ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси янги йилни яхши натижалар билан бошлашди. Бунда корхонада бир неча йилдан бери ишлаб келаётган мураббийларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. Сиз суратда корхонанинг ишлаб чиқариш илғорларидан бири Марғуба Худойберганованн кўриб турибсиз. Бу ишчи ҳамиша сифатли маҳсулот тайёрлаши билан ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда.

* * *

Тошкент фурнитура ва техника жиҳозлари ишлаб чиқариш бирлашмасида ўз ишига меҳр қўйган ишчилар кўпчиликни ташкил этади. Шундайлардан бири Толибжон Абдулаевдир. Бу мусаввир-дизайнер томонидан яратилаётган янги маҳсулотлар ҳамшаҳарларимиз олқишига сазовор бўлмоқда.

СУРАТДА: Толибжон Абдулаев.

Андрей Пишненко суратлари.

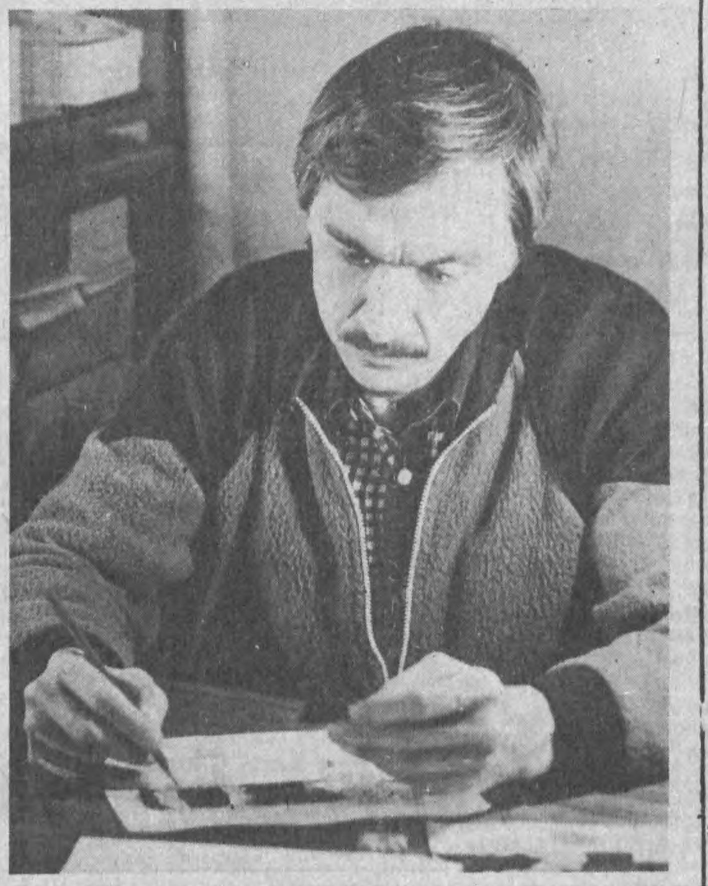

КЎРКАМ ВА ШИНАМ

МИРЗО Улуғбек районидаги ойна-мебель заводи маъмурияти ва мутахассислари меҳнаткашлар эҳтиёжини ўйлаб 160 кишига мўлжалланган янги иш жойини қуриб битказай деб қолди. Айни вақтда бинода пардоз ишлари олиб борилмоқда.

1993 йилнинг иккинчи чорагидан бошлаб корхона меҳнаткашлари бу ёруғ ва кўркам бинода меҳнат қила бошлайдилар.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

ИЖОДИЙ ИЗЛАНИШ САМАРАСИ

ТОШКЕНТДАГИ «Илҳом» театр-студияси ижодий жамоаси тайёрлаётган ҳар бир спектакль мухлислари томонидан яхши кутиб олинмоқда. Ўз томошабинларини мамнун этиш йўлида санъат аҳли жиддий изланиб, театр санъатининг ўзига хос янги жанрлари бўйича қизиқарли постановкаларни саҳнага олиб чиқишга ҳам киришилди.

«Класс — концерт» деб аталган янги спектакль ҳам ана шундай самарали изланиш маҳсули бўлди. Уни постановка қилишда Шекспир, Чехов, Гоголь каби машҳур сўз санъаткорлари асарларидан фойдаланилди. Спектаклга мусиқавий жозиба бахш этишда Чайковский, Зорн, Гоцкозик ва бошқа композиторларнинг энг яхши асарларидан олинган парчалар муҳим ўрин тутди.

Мазкур мусиқали томоша мухлислар олқишига сазовор бўлмоқда.

Аҳрор АКРОМОВ.

МУСТАҚИЛЛИК МЕҲНАТ БИЛАН МУСТАҲКАМ

Йилларимиз ўзига хослиги, эсда қоларли воқеа-ҳодисаларга бой эканлиги билан бир-биридан фарқланиб туради. Агар ўтган йилга шу нуқтаи назардан ёндошадиган бўлсак биринчи навбатда мустақиллигимизнинг бир йиллик тантаналари ва Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг қабул қилиниши хусусида сўз юритгинг келади. Тан олиш керакки, гарчи халқимиз бозор иқтисодиётининг муаммоли даврини бошидан кечираётган бўлса-да ўтган йилни шукроналик билан кузатдик.

Хўш, кириб келган Янги 1993 йилимиз қандай бўлади? У нимаси билан ўзгаларидан фарқ қилади? Албатта ушбу саволларга олдиндан жавоб бериш анча мушкул. Лекин биз бугун Янги йилимизнинг биринчи иш кунлари ҳақида сўз юритишни лозим топдик. Зеро дастлабки қадам қанчалик залворли ва унумли бўлса, йил бошидаги кайфиятимиз нақадар кўтаринки бўлса, қолган кунлар сарҳисоби ҳам шунга яраша бўлади. Шуни назарда тутиб мухбиримиз шаҳримиздаги бир нечта йирик ишлаб чиқариш корхоналарининг раҳбарлари билан боғланиб янги йилнинг биринчи иш кунининг бошланиши ва унинг якуни хусусида ўртоқлашишини илтимос қилди.

Саида ҒАНИЕВА, — «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмаси директори:

— Агар ҳозир иккита рақам келтирсам ўтган йилимиз якуни сизга аён бўлади. Режа бўйича 183 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлашимиз керак эди. Бу кўрсаткични 321 миллионга етказиб адо этдик. Бир йилда 72 хилдан ортиқ янги маҳсулот ишлаб чиқардик.

Декабрь ойи режасини эса икки баравар ошириб бажардик. Бу муваффақиятга Маълума Самиғова, Малика Зоҳидова, Нуриддин Турсунов бошлиқ попоп, тикув ва дўппи цехи жамоалари яхши улуш қўшишди. Улар корхонамизда биринчилар қаторида йиллик режани бажаришди.

Бирлашмамиз аҳли янги йилни яхши кайфият билан кутиб олди. Олдиндан йил режаларини белгилаб олган бўлсак-да, ҳозирги нарх-навонинг муқим эмаслигини ҳисобга олиб, умумий кўрсаткичларимиз ҳақида гапиришни лозим топмадим. Лекин ҳар нарсани айтиб қўйишим жоиз: жамоамизда ўз сўзининг устидан чиқадиган инсонлар ишлашади. Шундай экан улар ҳеч қачон юзимизни ерга қаратишмайди.

Янги йилнинг биринчи кунида 2800 кишилик меҳнат аҳли бекам-кўст ишга чиқди. Улар бир кунда 1,5 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришди.

Илҳом УЗОҚОВ, — 1-пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмаси бош муҳандиси:

— Очиғини айтишим керак: янги иш кунимиз шодиёна руҳда бошланди. Эрталаб ҳовлимизда қисқа йиғилиш ўтказиб, ишчиларимизни Янги йил билан табрикладик. Цех бошлиқлари бир кунлик ишлаб чиқариладиган маҳсулотларнинг тахминий режасини айтишди. Шунга кўра 2500 кишилик жамоамиз томонидан корхона бўйича 17 минг жуфт пойабзал тайёрланди. Қувончлиси шундаки, шу куни биронта ишчи ва хизматчи ишга кечикмади.

Албатта, Янги йил ҳақида сўз борганда ўтган йил якунлари тўғрисида гапирмай иложи йўқ. Чунки бажарилган ишлар сарҳисоби бизга Янги йилнинг тахминий режалар хулосасини белгилаб беради.

Барча кўрсаткичлар бўйича режаларимизни бажардик. Айниқса, ўтган йил бирлашма учун техника тараққиёти йили бўлди десам янглишмайман. Цехларимиздан Германия ва Австриядан келтирилган «Десма» ва «Лим» машиналари ўрин олди. Уларнинг ишга туширилиши ишлаб чиқариш ҳажмини бир неча бараварга оширди. Маҳсулот сифатини яхшилади. Ахир бир тасаввур қилинг-а: яқин йиллар орасида маҳсулотимизга бўлган талаб қандай эди-ю ҳозир қандай!?. Куни кеча дўкон пештахталарида чанг босиб ётган эски нусхадаги сифатсиз пойабзаллар ўрнини янги нусхадаги оёқ кийимлар эгаллади. Ҳозир улар қўлма-қўл бўлиб кетган. Буни биринчи навбатда техника шарофатидан деб тушунмоқ керак. Корхонамиз 78 турда турли катта-кичикдаги пойабзалларни тайёрлаётгани ҳам мана шу янгилик эвазига.

Асосий мавзуга қайтиб айтадиган бўлсам бир кунда биргина Илҳом Тўлаганов бошчилик қилаётган 3-модалар цехининг бир кунлик ишлаб чиқарган маҳсулоти 250 жуфт оёқ кийимни ташкил этди. 45 кишилик жамоага эга бўлган бу цех янги йилнинг биринчи кунида бир сменада 70 та эркаклар, 30 та аёллар этикларини ва 150 та болалар пойабзалларини ишлаб чиқарди.

Хайрулла АКБАРОВ, — «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори:

— Ўтган йил корхонамиз учун оғир кечди. Гарчи ишлаб чиқариш режаларини тўла-тўкис бажарган бўлсак-да унинг якунидан кўнглимиз тўлмади. Нега? Бунинг сабаблари кўп. Бизни биринчи навбатда маҳсулот танқислиги қийнамоқда. Республикамизда ҳалигача жун мато ишлаб чиқарадиган корхоналар йўқ. Борлари ҳам кўп миллионли халқимиз талабини қондиролмайди. Шунинг учун истаймизми, истамаймизми бу маҳсулотларни четдан олишга мажбурмиз. Россия, Беларусь, Украина, Кавказ орти республикалари бизнинг асосий таъминотчиларимиз ҳисобланишади. Ҳозирги кунда 1 килограмм ипакнинг нархи 160 сўмдан 2600 сўмга, 1 ғалтак оддий ипнинг нархи 10 тийиндан 50 сўмгача кўтарилиб кетган бўлишига қарамай, бу маҳсулотлар ўз вақтида етиб келмаяпти.

Келинг, яхшиси бугунги қувончли кунда бошқа муаммолар ҳақида гапирмай Янги йилнинг биринчи иш куни қандай бошланганлиги ҳақида тўхтала қолай. Шу куни бирлашмамиз бўйича 3 минг одам тўла ишга чиқди. Уларнинг кучи билан 4 мингта турли ҳажмдаги пальтолар тайёрланди. Дастлабки муваффақиятга Нафиса Ғуломова, Раиса Мешерякова, Валентина Тебиногинова, Комила Йўлдошева бошчилик қилаётган цех ишчилари муносиб ҳисса қўшишди.

Бу йилги режаларимиз юксак. Улар орасида техника тараққиётига ҳам кенг ўрин берилган. Янги йилда Германия, Япония, Франциядан келтириладиган машиналар цехларимиздан кўплаб ўрин олади. Шубҳасизки, мана шу ўзгаришлар эвазига янги маҳсулот турлари кўпаяди, 70 фоиз маҳсулотни янгилаш ниятимиз бор.

Шунингдек, Янги йилда «Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпанияси учувчилари ҳамда борт маликалари учун ҳам ажойиб совға тақдим этишга жазм этдик. Тажриба цехимиз улар учун қулай бўлган плаш ва пальтоларни тикишни режалаштириб қўйди. Ҳозир янги нусхадаги кийимлардан 25 таси тайёрланди. Хуллас Янги йилимиз ўтган йилдан унумли бўлишига ишончимиз комил. Тикувчиларимизнинг дастлабки қадамлари ва кўтаринки кайфиятлари шундан далолат бериб турибди.

Суҳбатдош: Маҳмуд ОРИПОВ.

СИФАТЛИРОҚ ИШЛАНСА

ЎЗБЕКИСТОН ногиронлар жамияти Тошкент шаҳар Ёшлар Иттифоқи ташкилоти билан биргаликда хайрли ишга қўл урди. Улар мустақил Ўзбекистон заминида ўтказилаётган лотерея ўйинлари тарихида биринчи марта ютуғи 500 минг сўмни ташкил этган хайрия пул лотереясини жорий этишди. «Спринт —меҳрибонлик» деб номланган бу лотерея чипталарининг нархи 20 сўм бўлиб, энг кичик ютуқ 10 сўмдан иборатдир. Ўйиндаги 500 сўмдан ортиқ ютуқлар бевосита Ўзбекистон ногиронлар жамиятида, қолганлари эса чипталар сотилган жойларда берилади. Ундан тушган маблағлар Ўзбекистон ногиронларининг турмушини яхшилашга сарфланади.

Биз бу хайрия лотереяларининг жойларда қандай сотилаётганлигини билиш мақсадида Тошкент «Миконд» заводи ёшларининг ишлари билан қизиқдик.

— Собир Раҳимов район Ёшлар Иттифоқи комитетидан икки мингта лотерея олиб келгандик, — дейди завод Ёшлар Иттифоқининг котиби Муаззам Алибоева. — Лекин афсуски биз икки ҳафта мобайнида бу лотереяларнинг бор-йўғи 500 тасинигина сотишга эришдик, холос. Ташқи кўриниши сифатсиз ишланган чипталар корхонамиз ишчи-хизматчилари ўртасида шубҳа уйғотди. Бунинг устига сотилган лотереяларга дурустроқ ютуқ ҳам чиқа қолмади. Фақатгина 15-цех ишчиси Мўмин Қорабоевга минг сўм ютуқ чиқди. Лекин бунга ҳам у шу миқдорда пул сарфлаганди. Чипталарни корхонамизнинг 3- ва 7-цех жамоалари ҳам анчамунча сотиб олишди. Лекин ҳеч кимга ютуқ чиқмади.

Шунинг учун, келажакда бирор-бир хайрия ўйинларини жорий этмоқчи бўлган ташкилотларга тилагим — лотереяларнинг ташқи кўринишига эътибор бериб, уларни иложи борича сифатлироқ қилиб ишлашса. Бу нафақат мазкур ўйинларнинг нуфузини оширади, балки мустақил давлатимиз обрўсига обрў қўшади, деб ўйлайман.

Нарзулла ҲАМРОЕВ.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИ ҲАМДА БОШҚА ЎЗИЮРАР МАШИНА ВА МЕХАНИЗМЛАР ЭГАЛАРИДАН ОЛИНАДИГАН СОЛИҚ ТЎҒРИСИДА

1-модда. Солиқ тўловчилар

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган ва ҳаво тўлдирилган резина ғилдиракли транспорт воситаларига ҳамда бошқа ўзиюрар машиналар ва механизмларга эга бўлган юридик ва жисмоний шахслар (шу жумладан ажнабий шахслар) транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқни тўловчилар ҳисобланади.

2-модда. Солиқ тўлаш тартиби ва муддатлари

1. Транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқ ҳар [illegible] тўланади. Солиқ транс[illegible] воситалари рўйхат[illegible], қайта рўйхатдан ёки техник кўрикдан ўтказилгунга қадар тўланади.

Транспорт воситалари эгаларидан олинадиган солиқ тўловлари суммаси тўловчилар — корхоналар ва ташкилотлар томонидан маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш, бажарилган ишлар ҳамда хизматларга доир харажатлар таркибига киритилади.

2. Солиқни тўлаш муддатлари халқ депутатлари туман, шаҳар Кенгашлари ва шаҳарлардаги туман ҳокимлари томонидан, лекин 1-июлдан кечиктирмасдан белгиланади.

3-модда. Солиқни ҳисобга ўтказиш ва ундан фойдаланиш тартиби

Транспорт воситалари ва бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқ пули тегишли маҳаллий бюджетларга ўтказилади ва йўлларни таъмирлаш, қуриш ҳамда ободонлаштириш учун ишлатилади.

4-модда. Солиқ ставкалари

Транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқ миқдорини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси белгилайди.

5-модда. Солиқ бўйича имтиёзлар

1. Транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқдан қуйидагилар озод этиладилар:

давлат бюджети ҳисобида турадиган муассаса ва ташкилотлар;

пахта териш, дон йиғиш комбайнлари ҳамда бошқа махсус комбайнлар эгалари;

шаҳарларда (таксидан ташқари) ва шаҳар атрофига қатнаб йўловчилар ташувчи умумфойдаланишдаги автотранспорт корхоналари;

Улуғ Ватан урушининг қатнашчилари, Ватанни ҳимоя қилиш бўйича бошқа жанговар операцийларда ҳарбий қисмларда, штабларда ва ҳаракатдаги армия таркибига кирувчи муассасаларда хизматини ўтаган ҳарбий хизматчилар, шунингдек собиқ партизанлар, байналмилалчи жангчилар жумласидан бўлмиш шахслар;

қўл билан бошқариладиган мотоколяскаси ва автомобили бор ногиронлар.

2. Солиқ:

а) йўлларни таъмирлаш ва қарамоғида сақлаш ишларида банд бўлган йўл хўжалиги корхоналари ҳамда ташкилотларининг транспорт воситалари ва механизмлари учун;

б) давлат дастурлари бўйича Ўзбекистон Республикаси қуролли кучлари учун кадрлар тайёрлашда фойдаланиладиган транспорт воситалари ва механизмлари учун ундирилмайди.

6-модда. Солиқ тўловчиларнинг жавобгарлиги

Транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқни ўз вақтида тўламаган солиқ тўловчилар муддати ўтказиб юборилган ҳар бир кун учун (шу жумладан тўлов тўланган кунни қўшган ҳолда) қарз суммасининг 0,5 фоизи миқдоридаги пения билан тўлайдилар.

Нотўғри солинган солиқни бутун ўтган давр учун қайта кўриб чиқилишига йўл қўйилади.

7-модда. Ушбу Қонунни қўлланишга доир йўриқнома

Ушбу Қонунни қўлланишга доир йўриқнома Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги Давлат солиқ бош бошқармаси томонидан чиқарилади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 9 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИ ҲАМДА БОШҚА ЎЗИЮРАР МАШИНА ВА МЕХАНИЗМЛАР ЭГАЛАРИДАН ОЛИНАДИГАН СОЛИҚ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. «Транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқ тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни 1993 йил 1 февралидан бошлаб амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси 1 февралгача бўлган муддатда:

— транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқ миқдорини белгиласин;

— ҳукуматнинг, вазирликлар ва давлат идораларининг меъёрий ҳужжатларини мазкур Қонунга мувофиқ ҳолга келтирсин;

— қонуннинг қўлланилишини таъминловчи зарур ҳужжатлар чиқарилишини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси
Олий Кенгашининг Раиси **Ш. ЙЎЛДОШЕВ.**

Тошкент шаҳри,
1992 йил 9 декабрь.

БОЛАЛАРНИНГ ҚУВОНЧИ ЧЕКСИЗ

Шаҳримиздаги авиасозлар маданият саройи кейинги пайтларда ёшу қарининг дам олиш маскани бўлибгина қолмай, илм олиш ўчоғи сифатида ҳам фаолият кўрсатмоқда. Негаки, бу ерда пуллик ўзбек, инглиз тилларини ўргатиш тўгараклари мунтазам ишлаб турибди.

Маданият саройида мавжуд 16 та тўгаракда ҳозир юзлаб ўғил-қизлар қўшиқ, рақс санъати сирларидан сабоқ олиш билан бирга ёғоч ўймакорлиги, наққошлик, рассомлик ва тил ўрганиш бўйича ҳам билимларини оширмоқдалар. Шунингдек, улар турли муассасаларда, жумладан боғчаларда концертлар намойиш этиб, дилларни хушнуд қилмоқдалар.

Авиасозлар маданият саройида яқинда таниқли актёрлар Ёқуб Аҳмедов, Ҳусан Шарипов ва Риҳси Иброҳимовалар билан учрашувлар бўлиб ўтди. Бу каби учрашувлар болаларга олам-олам қувонч бахш этиши билан бирга, уларнинг санъатга бўлган ҳавасини ҳам орттирмоқда.

Шу кунларда маданият масканида «Арча атрофида ўйнаймиз» болалар концерт дастури давом этяпти. Янги йилни яхши қаршилаган болаларнинг қувончи чексиз.

Турсун АЗЛАРХОНОВ.

УЛУҒБЕК—ЎЗБЕКИСТОН ЧЕМПИОНИ

Яқинда Бобур номидаги маданият ва истироҳат боғида бильярд бўйича республика биринчилиги бўлиб ўтди. Фарғона, Наманган, Қашқадарё ва Тошкент вилоятлари, шунингдек, пойтахтдан ташриф буюрган 20 дан ортиқ спортчи ғолиблик учун кураш олиб бордилар.

«Ўзспортлото», «Янгилик» ширкатлари ҳомийлигида ўтган мазкур мусобақаларда фарғоналик Улуғбек Алишев, тошкентлик бильярд усталари Ботир Раупов, Бахтиёр Мирсобитовлар бош совринларини қўлга киритдилар.

Шариф ЗАРИПОВ.

* *Иқтисодий мавзуда*

ЯКУН ВА ХУЛОСАЛАР

ЎТГАН ЙИЛ республикамиз, хусусан пойтахтимиз ҳаётида катта-катта ижтимоий-сиёсий ҳамда иқтисодий воқеалар юз берди. Шулардан энг муҳимлари мустақил Ўзбекистонимизнинг бир йиллиги нишонланди, Ўзбекистон Республикасининг биринчи Конституцияси ва давлат мадҳияси қабул қилинди.

Республикамиз мустақилликка эришганлиги туфайли ўз иқтисодиётини ўзи юритиш имконига эга бўлди. Шунинг учун шаҳримиздаги корхона, ташкилот ва муассасалар ҳам иқтисодий эркинликка эришди. Шундай экан, шаҳар корхона ва ташкилотлари 1992 йилни қандай якунлади? Улар 1993 йилда қандай режалар тузмоқда? Мухбиримиз шу ҳамда шу каби саволлар билан Тошкент шаҳар Ҳокими маҳкамаси режа комиссиясининг раиси Баҳодир ХЎЖАЕВГА мурожаат қилди.

— Ўтган йил собиқ Иттифоқ республикалари эркин нархга ўтганлиги муносабати билан шаҳримизда иқтисодий-сиёсий жараён жуда мураккаб ўтди. Айниқса, иқтисодиётимиз анча оқсади. Собиқ Иттифоқ ҳудудида жойлашган корхона ва ташкилотлар билан тузган шартномаларнинг аксарияти бажарилмади. Чунки улар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ҳажми анча камайди. Ҳатто, баъзи бир корхоналар ёпилиб кетди. Бу ҳақда биз ҳар куни ойнаи жаҳон ва газеталардан хабардор бўлиб турдик. Лекин шуни ҳам алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, республикамизда осойишталик ҳукм сурганлиги ҳамда Президентимиз Ислом Каримовнинг иқтисод соҳасида ҳам оқилона сиёсати натижасида бизда бу жараён анча енгил кўчди. Мисол учун ўтган йил собиқ Иттифоқ республикаларида айниқса озиқ-овқат маҳсулотларига нарх ҳаддан ташқари ошиб кетди. Бироқ республикамизда инсон ҳаёти учун энг зарур бўлган маҳсулотлар ҳамда нонга нарх бошқа жойларга қараганда анча арзон бўлди. Ундан кейин бу маҳсулотларга бошқа республикалардаги каби танқисликни унча сезганимиз йўқ. Бу — энг муҳими.

— Буларнинг ҳаммаси яхши. Лекин ҳаётимиз янада яхши бўлиши учун шаҳримиздаги корхона ва бирлашмалар тўлақонли ишлаши керак бўлади. Шундай экан, 1992 йилда пойтахт корхона ва ташкилотлари режаларини қандай бажарди? Шулар ҳақида бироз тўхталсангиз.

— Тўғрисини айтганда 1992 йил шаҳар корхоналари учун жуда қийин кечди. Бунинг сабабларини юқорида гапириб ўтдик. Шунга қарамасдан йилни анча яхши якунладик, десак бўлади.

Энди рақамларга мурожаат қилсак. Пойтахтда ҳаммаси бўлиб 225 та корхона ва бирлашмалар мавжуд. Улар 1992 йили жами 54227,0 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Ўсиш суръати 1991 йилга қараганда 92 фоизни ташкил этди. Халқ истеъмол буюмлари эса 32499,4 миллион сўмга етказилди. Ижара пудратидаги 32 та корхона ўтган йили 14695,8 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Халқ истеъмол молларини ишлаб чиқаришда айниқса қўшма корхоналарнинг ҳиссаси каттадир. Масалан шаҳарда жойлашган 25 та қўшма корхонада йил мобайнида 1072,5 миллион сўмлик халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилди. Бу 1991 йилдагидан 6,9 марта кўп.

Аммо бу ютуқларга қарамасдан 1992 йилда шаҳримиздаги баъзи бир корхоналар режаларини бажара олмади. Бунинг сабабларидан бири алоқаларнинг бузилишидадир. Иккинчидан, ҳозир корхоналар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар таннархи кундан-кунга ўзгариб турибди. Бу эса ўз навбатида ўша корхонанинг зиёнга ишлашига олиб келмоқда. Ва ниҳоят учинчиси корхоналарда ўтмай қолган маҳсулотлар ўрнига бошқа нарсаларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш жуда чўзиб юборилаётир. Ваҳоланки, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида халқ эҳтиёжини тезда илғаб олиш ҳамда уни жадал суръатларда ишлаб чиқаришга қўйиш энг долзарб масаладир.

Шунингдек, қурилиш ташкилотларида ҳам 1992 йилда баъзи ютуқларга эришилди. Қурувчилар ҳаммаси бўлиб 7,6 миллиард сўм маблағни ўзлаштирдилар. Жумладан, 600 минг квадрат метр турар жой биноларни, 3862 ўқувчига мўлжалланган мактаблар, 1620 жойга мўлжалланган мактабгача тарбия муассасалари, кунига 2797 та беморни қабул қиладиган поликлиникалар фойдаланишга топширилди.

Иқтисодиётимизнинг бошқа соҳаларида ҳам аҳвол тахминан шу даражада бўлди. Улар юқорида таъкидланганидек собиқ Иттифоқ иқтисодиётининг танглигига қарамасдан муайян муваффақиятларга эришди.

— Баҳодир Эргашевич, энди 1993 йил иқтисодиётимизда рўй берадиган ўзгаришлар ҳақида гапириб берсангиз.

— Умуман олганда 1993 йилда корхона ва ташкилотларда катта ўзгаришлар кутилмоқда. Йил мобайнида тахминан 56800 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мўлжалланмоқда. Агар шу режалар бажарилса, ўсиш суръатини 104,7 фоизга таъминлаган бўламиз.

Хўш, бунга қандай қилиб эришиш мумкин, деган савол туғилиши табиий. Ҳаммага маълумки, республикамиз мустақилликка эришгандан кейин биз иқтисодиётимизни ўзимиз белгилаш ҳуқуқига эга бўлдик. Шунинг учун биз 1993 йил асосий кучни қўшма корхоналарни очишга қаратганмиз. «Тошинтерм», «Совпластитал», «Ўзюксал», «Ўзтурк» ва бошқа корхоналар муваффақияти фикримиз далилидир. Жанубий Корея ёрдамида шаҳримизнинг «Зенит» заводида магнитофон ҳамда телевизор ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Ўзбекистон — Испан «Медиз» қўшма корхонаси эса бир марта ишлатиладиган дориниаларни ишлаб чиқармоқда. Умуман олганда шаҳримизда (кичик корхоналарни ҳисобга олмаганда) 25 та йирик қўшма корхоналар ишлаб турибди.

Бундан ташқари 1993 йилда бор корхоналар маҳсулотларининг хилма-хиллиги оширилиши кўзда тутилмоқда. Масалан, Тошкентдаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида, «Фотон», «Зенит», «Миконд» каби йирик корхоналарда кир ювиш машинаси, электр плитаси, радио ва телевизор техникалари ва бошқа халқ истеъмол буюмларини ишлаб чиқаришни ўзлаштирмоқчимиз. Бу борада бундан буён ҳам ишлайверамиз.

Шуни ҳам айтиб қўйишим керакки, юқоридаги ва бошқа режаларни бажариш 1993 йилда жуда қийин кечади. Чунки тахмин қилишимизча, корхоналар ўртасида шартномавий мажбуриятларнинг бажарилиши жорий йилда ҳам мураккаб. Ҳаттоки, бу мажбуриятлар умуман бузилиб кетиши кутилмоқда. Шунинг учун биз ҳамма вақт тайёр турмоғимиз лозим!

Суҳбатдош Ғулом ЮСУПОВ.

«Тошинтерм» Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонасининг маҳсулотлари ҳамюртларимизга жуда манзур ва хорижий давлатларда ҳам анча харидоргирдир. Чунки бу ерда ишлаб чиқарилаётган термослар ўзининг бежиримлиги ва аъло сифати билан ажралиб туради.

СУРАТДА: корхонанинг маҳсулотларни ўраш цехининг етакчи техник-назоратчиси Дилфуза Саидова навбатдаги термоснинг сифатини текширмоқда.

Ижарадаги «Орзу» чарм-атторлик ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасида замон билан ҳамнафас доим янги турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқаришади. Чунки ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитларида мана шундай йўл билангина корхона довруғини кўтариш, ишчи-хизматчиларга эса яхши шарт-шароитлар яратиш мумкин.

СУРАТДА: моделчи ва конструкторларнинг бадиий кенгашида корхона бош муҳандиси Саидвали Саидалиев бошчилиги[illegible] навбатдаги янги маҳсулотларнинг сифа[illegible] муҳокама қилинмоқда.

Андрей Пишненко суратлари.

* *Келажагимиз—мактабда*

ЯНГИЧА ЎҚИТУВ ИСТИҚБОЛЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикасининг таълим тўғрисидаги қонуни маориф масканларида қандай бажарилмоқда? Жамоатчи мухбиримиз ана шу масала билан қизиқиб, Ўзбекистон халқ таълими вазирининг ўринбосари Баҳром Қодиров билан суҳбатлашди.

— Ҳурматли Баҳром Ғофурович, таълим тўғрисидаги Қонунни бажариш йўлидаги саъй-ҳаракатлар тўғрисида фикр-мулоҳазаларингизни билмоқчи эдик...

— Мазкур қонунни ҳаётга тадбиқ этиш борасида талай ишлар амалга оширилмоқда. Бундан уч йил илгари халқ таълими тизимларида тажриба сифатида янги йўналишдаги ўқув муассасаларини очиш ғояси пайдо бўлган эди. Жумладан, республика ҳукумати вилоят ҳокимликлари қарорлари ва вазирлик буйруғи билан ҳар бир вилоят олий ўқув юртлари қошида иқтидорли ёшлар мактаб-интернатлари, педагогик синфлар, фанлар чуқурлаштириб ўқитиладиган синфлар, ўзаро ҳамкорлик шартномалари асосида ишлайдиган мажмуалар тажриба сифатида фаолият кўрсата бошлади. Бу ўқув юртларида эришилган ижобий натижаларга таяниб, таълим тўғрисидаги Қонунда кўрсатилган янги ўқув юртлари, хусусан лицей, гимназия, коллежлар пайдо бўлди. Ҳозирги вақтда республикамизда 28 та гимназия ва 32 та лицей фаолият кўрсатмоқда.

— Шу ўринда бир нарсани айтиб ўтсангиз: янги турдаги ўқув муассасаларига иқтидорли болалар қабул қилиниши тушунарли. Бундай муассасалар амалдаги мактаблардан асосан қайси жиҳатлари билан фарқ қилади?

— Иқтидорли болалар билан ишлаш икки хил йўналишда олиб борилмоқда: янги турдаги мактабларни ташкил қилиш ва уларга зарур ўқув-методик қўлланмалар тайёрлаш; иккинчиси эса ўқув юртларига ўқувчиларни танлаб олиш.

Республикамиз келажаги учун зарур бўлган фан, маданият, иқтисод, ташқи иқтисодий алоқалар, қишлоқ хўжалиги, сиёсатга оид юқори малакали мутахассислар тайёрлашга замин яратишни мақсад қилиб қўйилган янги турдаги ўқув муассасалари тўлиқ кун тартибида ишлашга мослаштирилганлиги билан амалдаги мактаблардан фарқ қилади. Бу турдаги илмгоҳларда ўқувчилар куннинг биринчи ярмида дарсларда, иккинчи ярмида эса турли тўгарак машғулотларида қатнашадилар. Уларга турли йўналиш бўйича (физика, математика, биология, техника, қишлоқ хўжалиги, иқтисод ва бошқалар) фанлар чуқур ўргатилиши мўлжалланган. Шунингдек чет тили, одоб, ахлоқ, фалсафа ва нутқ ўстириш каби мантиқий фикр юритишни бойитишга мўлжалланган қўшимча дарслар ҳам ўқитилади.

Янги турдаги муассасаларда ўқувчиларни синфларга жамлашда сон жиҳатидан камлиги улар билан якка ва гуруҳ тарзда машғулот ўтказиш имкониятларини яратади. Дарс бериш учун илмий ходимлар жалб қилинади, ишнинг мураккаблиги ҳисобга олиниб, ўқитувчиларга тўланадиган ҳақ умумий таълим мактабларига нисбатан кўпроқ бўлади.

Вазирлигимиз тизимидаги ўқув юртларида ҳам янгиликни жорий қилишга алоҳида аҳамият берилмоқда. 1990—91 ўқув йилидан бошлаб Тошкент педагогика билим юртида коллеж ташкил қилиш бўйича тажриба ишлари бошланган. Бу тажриба «Бошланғич синфларда ўқитиш» мутахассислиги бўйича олиб борилмоқда.

— Баҳром Ғофурович, янги йўналишдаги ўқув-тарбия муассасалари ишини йўлга қўйишда албатта, муаммолар ҳам мавжуд бўлса керак...

— Албатта, муаммолар бўлиши табиий ҳол. Тошкент педагогика билим юртидаги олий гуруҳларни 1993 йилда 85 талаба (қизлар) тугатиши кутилмоқда. Уларнинг келажакдаги режаси ўрганилганда кўпчилиги ўқишни битиргач, мактабларда ишлаш билан бирга педагогика институтларининг сиртқи бўлимида таълимни давом эттириш истагидалар. Шу сабабли Низомий номли Тошкент давлат муаллимлар институтида ўқишнинг иккинчи босқичини сиртқи бўлимда олиб боришга мўлжалланган ўқув режалари ишлаб чиқилиши зарур бўлади.

Тошкент саноат-педагогика техникуми олий гуруҳларида ўғил болалар кўпчиликни ташкил қилади. Бу гуруҳлардаги талабаларнинг ҳарбий хизматга чақирилиши ва унга тайёргарлик давомат пасайишига олиб келади. Мазкур коллежда билим олаётган йигитларни армия сафига чақирмаслик масаласи ҳал қилиниши тақозо этилади.

Юқоридагилар асосан халқ таълими тузилмаларининг янги йўналишдаги ўқув-тарбия муассасаларини очиш, уларнинг ишини ташкил этишни такомиллаштириш мақсадида ҳар йили иқтидорли болалар танловлари ғолибларини Улуғбек номидаги республика жамғармасининг Улуғбек стипендиясига тавсия этиш мақсадга мувофиқдир.

Бизнингча, бу борада яна бир муҳим вазифа шуки, илғор ўқитувчиларнинг иш тажрибалари, иқтидорли болаларнинг ижод намуналарини кенг тарғиб қилиш зарур.

Суҳбатдош Байит ТУРДИЕВ

* *Транспорт хизматидан мамнунмисиз?*

«Савобли ишга бел боғлаганмиз»

ЎТГАН йилимиз оғир кечди. Бозор иқтисодиётига ўтишдаги қийинчиликларни мардонавор енгиш шаҳар электр транспортчилари жамоаси зиммасига ҳам тушди. Транспортдан фойдаланиш нархларининг ўсиб бориши, ҳаракат йўналишларининг тўлиқ таъминланмаслиги, эҳтиёт қисмларининг етишмаслиги ҳамон долзарб муаммолигича қолаяпти. Жамоатчи мухбиримиз шаҳар трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бирлашмасининг бошлиғи Ҳусниддин Маҳкамов ҳузурида бўлиб, унга юқоридаги масалалар юзасидан бир неча саволлар билан мурожаат этди.

— Ҳусниддин ака, 1992 йил электр транспортчилари учун қандай йил бўлди?

— Нолишдан кўра машаққатларни енгиш имкониятларини қидириш афзал.

Жамоамиз турли миллат вакилларидан ташкил топган бўлса ҳам ҳамжиҳат, дўст, бир-бирини тўй ва маърака кунларида доим қўллаб-қувватлайди. Бозор иқтисодиётига ўтиш давридаги оғир синовларга бардош бериш кўпга келган тўй. Биз биринчи навбатда фахрий ва ногиронларимизга меҳр ва шафқатли бўлдик. Муҳтожларга моддий ёрдам кўрсатиш билан бирга, нураб кетган уйларини ҳам пардозлаб бердик.

Транспорт кутишдаги муаммоларни бартараф этиш мақсадида Республика Президентининг Фармони асосида Тошкент шаҳар йўловчилар ташиш транспорт корхоналари Давлат уюшмаси — «Тошшаҳарйўловчитранспорт» ўз фаолиятини бошлади. Тошкент шаҳар Ҳокимияти билан шартнома асосида транспорт хизмати тури келажагини комплекс ривожлантиришни ишлаб чиқиш, йўловчиларга хизмат кўрсатиш усулларини такомиллаштириш ва ҳажмини кенгайтириш дастурлари муҳим аҳамият касб этади.

— Кира ҳақи ошган бўлса ҳам ҳайдовчилар фақат олдинги эшикни очиб йўловчилар асабини бузишяпти. Бу нуқсонларга қачон барҳам берилади? Умуман, хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш йўлида қандай тадбирлар амалга оширилмоқда?

— Жуда ўринли савол. Бозор иқтисодиётига ўтиш «бети қалин» йўловчилар «сонини ҳам ошириб «обрўнинг нархи икки сўм» бўлиб қолди. Шу икки сўмни иқтисод қилувчилар таъсири минглаб ҳамшаҳарларимиз ва ҳайдовчиларнинг асабини бузяпти. Ҳайдовчилар шунинг учун ҳам фақат олдинги эшикда туриб ҳақни йиғиб олмоқдалар. Тўғри, гуруч курмаксиз бўлмаганидек чап чўнтагини қаппайтирадиганлар ҳам бор орамизда. Ҳамма нарсадан ўзига манфаат излайдиган ғирромлар В. Кузнецов, Г. Қосимова, А. Расулов, А. Александров, Ф. Исаевларни трамвай кира ҳақидан юлиб қолганликлари фош этилди. Ҳозирда хизматчи, мутасадди ва техник ходимларимиз ҳафтада икки марта йўналишларга бўлиниб молия даромадини назорат қилиб турибдилар.

Асаббузарликка нуқта қўйиш вақти келди. Трамвай ва троллейбус саройлари чиптачилар билан ишлаш усулини қулай кўришяпти.

Чиптачиларнинг ойлик маошларини 6—7 минг сўм миқдорида белгилаб, қабул ишларини бошлаб юборганмиз. Режаларимиз амалга ошса, уччала эшиклар бир вақтнинг ўзида очилади.

— Ҳаракат составларини тўлдириш, эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш борасида МДҲ таркибига кирувчи республикалар билан шартномалар тузилганми?

— Усть Катав ва Энгельс шаҳрининг вагонсоз ва машинасозлари билан шартнома тузган бўлсак ҳам ўтган йили фақат биттагина трамвай олишга эришдик. Яқин кунларда 6 та трамвай, 15 та троллейбус келишини сабрсизлик билан кутяпмиз. Шартномачиларимиз 1993 йилдан электр транспорт воситалари нархларини янада ошириш имконларини мўлжаллашяпти. Ҳар бир трамвай 11—15, троллейбус 8—10 миллионга кўтарилиши ҳозирги шароитда ажабланарли эмас. Чақиб оладиган нархларни ўйлаб яна «ямоқчилик» усулига ўзимизни «ўт»дек урамиз. Юравериб шалоғи чиқиб кетган трамвай ва троллейбусларни туни билан таъмирлаб тонг отишига қадар яна йўловчилар хизматига чиқаришнинг ўзи бўлмаса керак.

Ҳозирги кунда электр транспортига бўлган талаб ва эҳтиёж жиддий муаммога айланди. Шу жиҳатдан 1991—1995 йиллар трамвай ва троллейбусларнинг моддий техникаси энг ривожланган давр бўлади, десак муболаға бўлмайди. Афсуски, қурилиш материаллари, сим тармоқларининг ноёблиги ва етишмаслиги сабабли бунёдкарлик ишлари бажарилмаяпти. Электр транспорти корхоналарининг трамвай, троллейбус ва эҳтиёт қисмлар билан етарли таъминланмаслиги эса ҳаракат составларининг аниқ маромда ишлашига ўз таъсир кучини ўтказяпти. Бизга ҳар томонлама ёрдам сув билан ҳаводек зарур.

— Ҳусниддин ака, электр билан юрадиган транспортларни таъмирлаш заводи трамвай ва троллейбусларнинг умрини узайтириш йўлида қандай афзалликларга эга?

— Аҳолига хизмат кўрсатиш самарадорлигини оширишда ўз шуҳратига эга бўлган бу корхонани кенгайтириш, янги замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш энг муҳим режа бўлиб турибди. Қайта қуриш ишларига 21 миллион сўмдан ортиқ маблағ ажратилган. Шуни қувонч билан таъкидлаш керакки, таъмирлаш ва созлаш устахонаси ишга тушса йилига 300 та трамвай ва троллейбуслар таъмирланади. Бунинг устига минг ялиниб-ёлвориб четдан келтириладиган эҳтиёт қисмларга буюртма бериш камайди. Шукрлар бўлсинки ҳозирги долзарб дамларда корхона жамоаси турли эҳтиёт қисм ва электр ускуналарини ишлаб чиқаришга муяссар бўляпти. Электр транспортларнинг бошқа ноёб қисмларини ҳам ясаш режалаштирилмоқда.

— Маълумки, электр транспорти шаҳарнинг қон томирига айланиб боряпти. Аҳолининг бу қулай транспортга бўлган эҳтиёжини қондириш йўлида 1993 йилда қандай ишлар амалга оширилади?

— Ҳақиқатан ҳам шаҳримизни электр транспорти хизматисиз тасаввур қилиб бўлмайди. Бирорта трамвай ёки троллейбус тўхтаб қолса, бекатлардаги юзлаб йўловчилар ишга ёки ўқишга етиб боролмай қоладилар. Шундай экан, бу жиддий камчиликларга нуқта қўйиш учун биринчи навбатда электр транспорти тармоқларида қурилиш ишларини жонлантириб юбориш зарур. Бу йил меъёрига етказиладиган йўл ва энергия хўжалиги моддий базаларини бунёд этиш мақсадида 24 миллион сўм маблағ талаб этилган эди. Афсуски, бозор иқтисодиётига ўтиш қурилиш ишларини чалкаштириб юборди. Материалларга қўйилган баланд нарх-наволар қўшимча 20 миллион сўм сарфланишини тақозо этмоқда.

Шаҳар электр транспорти муассасаларини бунёд этиш ва ривожлантириш учун қийинчиликлардан қўрқмаслик керак. «Сапёрная», Руставели, Кафанов кўчаларида трамвай, Тансиқбоев мавзеси, «Зенит» заводига борадиган троллейбус линиялари фойдаланишга топширилди.

Ҳар куни сарой дарвозаларидан 352 та трамвай ва 304 та троллейбус аҳоли манзилини яқин қилишга чиқиб кетади. Оқшом чўккач транспортлар ҳаракатининг камайиб кетиш сабабларидан бири йўллардаги майда безориликдир.

Аҳолига хизмат кўрсатиш янада такомиллаштирилади. Шу мақсадда ўқув базамизда 290, 23-ҳунар техника билим юртида 170 та ўқувчи электр транспортини бошқариш сирларини ўрганади. Яна бир янгилик. Трактор, Фотон, Электр аппаратлари корхоналари бизнинг буюртмамиз асосида эҳтиёт қисмлар етказиб берадилар.

Юнусобод мавзесининг кундан-кунга ҳам бўйига, ҳам энига кенгайиши, аҳолининг зич жойлашиши транспортга бўлган эҳтиёжини янада кучайтирди. Бу талабга жавобан 150 та троллейбусга мўлжалланган янги сарой тиғизлик билан бунёд этилади. Шаҳар электр транспорти иншоотлари қурилишини такомиллаштириш мақсадида 260 миллион сўм сарфланади. Ҳамшаҳарларимиз манзилларини яқин қилишдек савобли ишга бел боғлаш ҳар бир жамоанинг муқаддас ва шарафли бурчига айланди.

Суҳбатдош Фаттоҳ АБДУРАҲИМОВ.

* *Уй-жойларни хусусийлаштириш қандай бормоқда?*

ТУШУНЧАЛАР ЕТАРЛИ ЭМАС

Шу кунларда кўплаб ҳамшаҳарларимиз уй-жойларини хусусийлаштириш учун елиб-югуриб юришибди. Очиғини айтиш керак, шаҳримизда хусусийлаштириш ишлари силлиққина, яъни хамирдан қил суғургандек кетяпти, деб бўлмайди. Ҳали бу борада тушунчалар етарли эмас. Шу боис ҳам фуқаролар қисқа фурсатда ўз уйларини хусусийлаштиришга эришолмаяптилар. Яқинда Мирзо Улуғбек ва Миробод районларида бўлиб, уй-жойларни хусусийлаштириш борасида олиб борилаётган ишлар хусусида суҳбатлашдик.

Мирзо Улуғбек райони «Фароис» фирмаси вакили Эътибор Мадумарова ҳузурида бўлганимизда навбат кутиб ўтирганлар тирбанд экан.

— Районимизда 147 та кооператив уй бўлиб, уларда 7303 та хонадон яшайди. Шу кунгача 1500 дан ортиқ киши уй-жойларини хусусийлаштириб олишга эришди. Фирмамизда ишловчилар сони камлиги, ўз навбатида фуқароларнинг ҳам хусусийлаштириш бўйича тўлиқ тушунчага эга эмаслиги ишимизнинг секин боришига олиб келаяпти. Ҳар куни 50 кишига хизмат қиляпмиз, — дейди Эътибор Мадумарова. — Шунингдек, Ўзбекистон телевидениесида уй-жойларни хусусийлаштиришга бағишланган кўрсатувларнинг кўпинча рус тилида олиб борилиши ҳам фуқароларнинг тушунмаслигига, арзимаган маълумот учун ҳам бизнинг вақтимизни ўғирлаб, ўзларининг ҳам қимматли вақтларини йўқотишига олиб келаётибди.

Миробод районидаги 3-ЖЭКда бўлганимизда ҳам эрталабдан уй-жойларининг ҳужжатларини кўтариб олган кишиларнинг эшигида «Хусусийлаштириш бўлими» деб ёзилган хона олдида навбатда турганликларига гувоҳ бўлдик. Хусусийлаштиришнинг бориши тўғрисида хусусийлаштириш бўйича катта инспектор Лутфулла Раҳматуллаевни суҳбатга тортдик.

— Бизга қарашли 5700 та хусусийлаштирилиши лозим бўлган хонадонлар бор. Ҳозиргача 4500 дан ортиқ кишилардан ҳужжатлар қабул қилинди. 1000 дан ортиғи эса хусусийлаштирилди. Икки хонали уйлар нархи 5—6 мингни ташкил қилаётган бўлса, 3 хонали уйлар 8 мингдан 10 минггача баҳоланяпти. Уйга тўлайдиган суммаларни бир пайтнинг ўзида тўласалар, улар фойдасига 10 фоиз маблағ чегирилади. Кўпгина ҳамшаҳарларимиз айниқса, кексалар тушунмасликка олишади, долзарб вақтимизни олиб, ишнинг кечикишига «ҳисса» қўшадилар. Шунинг учун ҳам ишларимиз мақтовга лойиқ бўлолмаяпти.

Юқорида икки райондаги хусусийлаштириш бўйича олиб борилаётган ишларнинг қай йўсинда эканлигига гувоҳ бўлдингиз. Аввало шуни айтиш лозимки, ҳар бир янгилик катта қийинчилик туғдиради. Уй-жойларни хусусийлаштириш ҳам Тошкентда биринчи бор ўтказилмоқда. Шунинг учун аввало фуқаролардан аҳиллик, ишда интизом бўлиши учун шарт-шароитларнинг мавжудлигига эришиш зарурдир. Хусусийлаштиришга керакли бўлган маълумотлар ўзбек ва рус тилларида жойлардаги идоралларда кўзга кўринарли жойларда осиғлиқ турса, менимча ортиқча вақт сарфланмайди. Ишнинг бир маромда боришига эришилади.

Ўйлаймизки, шаҳар «Фароис» фирмаси ва жойлардаги хусусийлаштириш бўлимлари ишга масъулият билан ёндошиб, бу борадаги муаммоларни ўз вақтида ҳал этадилар.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

ЯНГИ ИХТИСОСЛИКЛАР

РЕСПУБЛИКАМИЗДА, қолаверса, Ўрта Осиёдаги матбуот корхоналари ва савдо тармоқларида фидокорона меҳнат қилиб келаётган малакали матбаачиларнинг аксарияти Тошкент матбаачилик билим юртида таҳсил кўриб, ўз ихтисослигини эъзозлаб келаётган малакали мутахассислар ҳисобланади. Шу ихтисослик бўйича Ўрта Осиёда ягона саналган бу билим даргоҳи ўзининг кўп йиллик фаолияти давомида талайгина мутахассисларга йўлланма берди.

Бугунги иқтисодий шароит инобатга олиниб, билим юртида қатор янги ихтисосликларни ўқитиш йўлга қўйилмоқда. Бу ерда иқтисод ва режалаштириш бўлимининг очилиши ҳам айни муддао бўлди.

Айни бир вақтда китоб ва журналларни саҳифаловчи мутахассисларни тайёрлашга қаратилган тадбирлар кўрилмоқда. Шу мақсадда китоб ва журналларни техник безаш ишлари билан шуғулланувчи муҳаррирлар ихтисослигини ташкил этишга киришилди.

Билим юртининг ўқув-техник базаси бўлажак мутахассислар учун мустаҳкам ўқув-маҳорат ўчоғи бўлиб хизмат қилади.

Акбар АЛИЕВ.

Сиҳат-саломатлик

Республикамиз мустақиллигининг дастлабки йили ўтган йилда нишонланишига қарамай халқаро майдондаги нуфузимиз тобора ошиб бормоқда. Яқиндагина бир гуруҳ америкалик тиббиёт олимлари МДҲнинг бир қатор давлатларида бўлишди. Улар ўз олдиларига ҳамкорликнинг янги-янги йўлларини очишни мақсад қилишган эди. Хорижлик ишбилармон олимлар ўз режаларини амалга ошириш учун Тошкент шаҳридаги 2-давлат тиббиёт институтини танлашди... Шу муносабат билан жамоатчи мухбиримиз институт ректори, профессор Ҳамид КАРИМОВ билан ана шу мавзуда суҳбатлашиб қайтди.

• Америка—Ўзбекистон: ҳамкорлик қирралари

ГЎДАКЛАРГА ТАБАССУМ БАХШ ЭТИБ

— Ҳамид ака, олимлар асосан ҳамкорликни қайси йўналишда олиб боришмоқчи?

— Америка жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг бир гуруҳ мутахассислари республикамизга ташриф буюришди. Меҳмонларимиз асосан Чикаго шаҳри «Иллинойс университети», Сиэтл шаҳри «Нортвест госпитали» олимлари, шифокорлари ҳамда Америка халқаро соғлиқни сақлаш ташкилоти ходимларидан иборат захматкашлардир. Қатор олий ўқув юртларида, шифохоналарда бўлишди. Улар ўз режаларини амалга ошириш учун айнан бизнинг институтимиз клиникасини маъқул кўришди.

Жумладан бизга Чикаго шаҳри (Иллинойс штати) университетининг неонтология бўлими мудири, ҳамкорлик қилиш лойиҳасининг директори — доктор Дармакури Видисигар қуйидагиларни айтиб ўтди:

— «Соғлиқни сақлаш бўйича халқаро Америка Иттифоқи директори 2-Тошкент давлат тиббиёт институти клиникасини ҳамкорлик учун маъқул кўрди. Чунки бу клиникада беморларни даволаш учун уларга тиббий ёрдам кўрсатиш етарли даражада деб ҳисобланади. Даволаш соҳалари ҳам етарли, мутахассислар малакали экан. Оналар ва болалар ўлими Америкага таққослаганда юқори бўлгани сабабли, бу соҳани кескин ривожлантириш лозим. Биз институтда намунали тиббий марказ тузишга аҳд қилганмиз».

Шифо масканимизда 17 терапевтик даволаш, 19 жарроҳлик, акушер-гинекологлик ҳамда болалар бўлимларида беморлар дардларига малҳам бўлаётир. Иккала томон ўзаро меморандумга имзо чекдик. Бажарилажак юмушларимиз кўп. Улар асосан неонтология, яъни гўдакларни ва чала туғилган болаларни бир ойгача бўлган даврида соғлиғини тиклаш, акушерлик-гинекология бўлимларининг, оғриқсизлантириш ва қайта жонлантириш бўлимларининг муаммолари, жарроҳликнинг ютуқлари юзасидан тажриба, малакалар алмашиш, дори--дармонлар билан таъминлашда замонавий техника асбоб-анжомлар билан ишни йўналтириш ҳамда тиббий ҳамшираларнинг нозик ишларини мукаммал идора этиш малакаси юзасидан ҳамкорлик амалга ошириладии.

Айтайлик, бизлар неонтология бўлимини Америкадан келтирилган асбоб-ускуналар билан жиҳозлаб, Америка типидаги неонтология бўлимига тенглаштириш мақсадимиз бор. Шу бўлим мутахассисларидан икки киши ўз ихтисослари бўйича Чикаго шаҳрига йўллансалар, америкалик мутахассислар ҳам бизларга келадилар. Тиббий ҳамширалардан, анестезиологлардан ҳам Америкага бориб, уларнинг иш тарзини ўрганиб қайтадилар. Бизга келган мутахассислар эса барча иш жараёнларида қатнашадилар, маърузалар қиладилар.

— Ҳамкорлик риштлари боғланди. Бундан халқимиз қандай манфаат кўради?

— Дунё асли гўзал яратилган. Унда кечаётган ҳар бир кунимиз қутлуғ. Умримизнинг ўтаётган ҳар бир лаҳзаси эса армондир. Босаётган қадамимиз, қилаётган ишларимиз умримиз онларини шукуҳли, серфайз бўлиши учун хизмат қилиши керак. Бунинг учун эса инсоннинг тани соғ бўлмоғи, оналар фарёд чекмаслиги, болалар йиғламаслиги керак. Шифокор сифатида мақсадимиз ҳам шу. Мутахассисларимиз Америкадек ривожланган мамлакатга бориб айтайлик жарроҳлик бобида илм-фаннинг энг сўнгги янгиликларидан бохабар бўлишиб, малака олишиб захматкаш халқимизни даволаш учун қўллаcалар ёки энг янги техника кароматп туфайли бирор беморга барвақтроқ ташхис қўйилиб хавфли касалликларнинг олди олинса эндигина оламга кўз очаётган гўдак хасталикдан қутилиб, бахтиёр кўзлари билан оламни таниса — халқимизга наф эмасми бу!

— Бу бориш-келишларнинг иқтисодий харажатлари қанчага тушади?

— Аввало мустақил давлатимиз фуқароларининг соғлиғи йўлида ҳар қанча сарф-харажатларни аямаётир. Йўқчилик, қимматчилик, инқироз деган сўзларга қулоқларимиз кўникиб бораяпти. Аммо бемор учун аввало энг зарур дори-дармон бор. Шифокорлар аввалгидай ўз хизматларини адо этмоқдалар. Халқ учун эзгу-мақсадларни кўзлаган ҳамкорликни амалга ошириш учун ҳам маблағ топилади.

Қолаверса, ҳамкорлик қилиш юзасидан тадбирларни ўтказиш харажатларининг бир қисмини соғлиқни сақлаш бўйича халқаро Америка Иттифоқи ҳисобидан Чикаго шаҳри «Иллинойс университети» ва Сиэтл шаҳри «Нортвест госпитали» тўлайдиган бўлди.

Оламда онанинг ноласи, гўдакнинг кўз ёшидан қиммат нарса бўлмаса керак. Бор илмимиз, малакамиз, кучимиз уларга табассум, демак тан-сиҳатлик улашишга хизмат қилаверади...

Суҳбатдош
Гулираъно МАҲМУДОВА.

Сиҳатгоҳлар чорлайди

Ҳаётимиз инсонга ҳам руҳан, ҳам жисмонан таъсир этмай қолмаётир. Аммо Ўзбекистоннинг ўзида бир қанча хушҳаво дам олиш масканлари мавжудлигини ҳамма ҳам билавермайди. Шу муносабат билан Ўзбекистон касаба уюшмалари курортларини бошқариш республика кенгашининг раиси Ҳалимжон Маҳмудов билан суҳбатлашдик.

— Ҳалимжон Шарипович, аввaламбор Ўзбекистон ҳудудида жойлашган сиҳатгоҳлар ҳақида тўхталиб ўтсангиз.

— Республикамиз ҳудудида Уюшмамизга қарашли ўн учта сиҳатгоҳ мавжуд. Аммо унга қарашли бўлмаганлари ҳам бор. Улар бирор бир ташкилот ёки корхона тасарруфидадир. Тўғрисини айтсам, мен бундай сиҳатгоҳларнинг барпо этилишига қисман рози эмасман. Чунки бундай жойларда малакали мутахассислар етишмайди, имкониятлари чегараланган ва жой муаммолари талайгина бўлади. Кейин улар фақат корхона меҳнаткашлари учун хизмат қилади. Бундан ташқари битта сиҳатгоҳда бир қанча касалликларни даволаш ҳам тўғри эмас.

Хўп, ўзимизга қарашли давогоҳлар масаласига келсак, уларда жами саккиз минг ўрин мавжуд. Ҳар йили 100 минг киши даволаниб чиқиш имкониятига эга. Ваҳоланки, Ўзбекистон бўйича 42 минг ўрин бўлиши керак. Шунда ҳам аҳолининг учдан икки қисми даволаниш имкониятига эга бўлади.

— Тошкентнинг ўзида нечта сиҳатгоҳ бор?

— Пойтахтимизда иккита сиҳатгоҳимиз мавжуд. Биринчиси Юнусобод даҳасида жойлашган «Чинобод» ошқозон-ичак касалликлари санаторийси. Иккинчиси эса Улуғбек районидаги «Луначарский» юрак-кардиологик касалликлари сиҳатгоҳидир. Бу иккала даволаш маскани ҳам келгусида кенгайтирилади.

— Мени даволаниш хоналари қизиқтириб қолди. Ҳар бир ётоқда неча киши дам олади?

— Менимча, бу масала даволанишга келмоқчи бўлганларни ҳам қизиқтирса керак. Сиҳатгоҳ хоналари икки кишилик бўлиб, даволанувчилар учун лозим бўлган барча шарт-шароитларга эга. Биз иложи борича дам олувчиларга энг қулай шароитлар яратиб беришни мўлжаллаямиз.

— Юқорида айтиб ўтилган сиҳатгоҳларда даволанишни истаганлар кимга ва қаерга учрашишлари керак?

— Асосан сиҳатгоҳларга йўлланмалар шифокор тавсияси билан берилади. Йўлланма эса бемор ишлаб турган ишхонанинг касаба уюшмаси томонидан олинади. Шуни ҳам айтиб ўтиш кераккки, Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва Афғонистонда ҳарбий хизматда бўлган ногиронлар учун ҳам қулайликлар яратилган. Октябрь ойидан апрель ойигача уруш қатнашчилари ва ногиронлар ўзлари хоҳлаган сиҳатгоҳларга мурожаат этиб, йўлланмасиз, маблағнинг ўн беш фоизини тўлаган ҳолда тўғридан-тўғри сиҳатгоҳларда даволанишлари мумкин.

— Мазмунли ва фойдали суҳбатингиз учун раҳмат.

— Мен ҳам «Оқшом» муштарийларига соғлиқ тилайман. Сиҳатгоҳларга фақат даволаниш учун эмас, балки маданий ҳордиқ чиқариш учун келишларини истаб қоламан.

Суҳбатдош
Муҳайё МУХТОРОВА.

МАРКАЗНИНГ ИБРАТЛИ ФАОЛИЯТИ

ҲОЗИРГИ замонда аллергик касалликлар инсоннинг олдида турган долзарб муаммолардан бири бўлиб қолди. Шу сабабли аллергик касалликларнинг пайдо бўлиш сабабларини ўрганиш ва аниқлаш усулларини такомиллаштириш, даволаш ва унинг олдини олиш борасида кўпгина олимлар иш олиб бормоқдалар.

Кейинги пайтларда аллергик касалликлар сонининг ошиб кетишини мутахассислар бир нечта омиллар билан изоҳлайдилар: техниканинг жадал суръатлар билан тараққий этиши, кимёвий моддаларнинг халқ хўжалиги тармоқларига тобора кенг жорий қилиниши, кимёвий моддаларнинг даволаш амалиётида кенг кўламда ишлатилаётганлиги, беморлар дори-дармонлардан назоратсиз, шифокор кўрсатмасисиз, пала-партиш фойдаланишаётганлиги, бир қатор хасталикларнинг олдини олиш учун эмлаш тадбирларининг нотўғри олиб борилаётганлиги, атроф-муҳтнинг ифлосланаётганлиги шулар жумласидандир.

Аллергик хасталикларнинг тобора кўпайиб бораётгани туфайли даставвал аллергология бўлими, сўнг эса республика илмий-ихтисослашган аллергология маркази ташкил этилди. Шунга ҳам 20 йил бўлди.

Марказимизда бронхиал астманинг атопик тури, пичан иситмаси, ўткир ва сурункали эшак еми, Квинке шишлари ва бошқа бир қанча аллергик хасталиклар даволанмоқда, улар устида илмий ишлар олиб борилмоқда. Олимларимизнинг янги ихтироси асосида яратилган янгича усул билан даволаш энг оғир ва ташвишли аллергик хасталиклардан бири бўлган сурункали холинергик эшак еми билан касалланган беморнинг бутунлай соғайиб кетишига кафолат беради. Шу билан бирга бронхиал астма хасталигини кимёвий дориларсиз даволашда шифокорларимизга плазмафорез, электромагнит терапия ва дори аллергенларни нафас йўлига ходимларимиз томонидан ўйлаб топилган аппарат орқали юбориш ўз самарасини кўрсатаяпти. Ҳозирги пайтда минглаб беморлар шу йўл билан даволаниш курсларини олгач, дарддан бутунлай фориғ бўлиб кетишяпти. Шунингдек, бронхиал астма хасталигини лазер нури билан даволаш ҳам кенг тус олмоқда.

Марказнинг қўлга киритган ютуқларидан яна бири бу туркиялик ҳамкасблар билан олиб борилган илмий ишлар ва шунинг натижасида ҳозир ишлатилаётган терфена янги дорига эга бўлишимиздир. Терфена аллергик хасталикларнинг бир қатор тури (поллиноз, бронхиал астма, крапивница)ни даволашда асқотаяпти. Унинг афзаллиги шундаки, бошқа дорилардан фарқли ўлароқ, киши организмига ҳеч қандай салбий таъсир кўрсатмайди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш зарурки, айни пайтда тиббиёт институтларимизда билим олаётган талабалар ўз иш фаолиятларини аллергик хасталиклар энг ривожланган ва кўпайган бир даврда бошлаб, аҳолига хизмат кўрсатадилар. Шунинг учун уларга аллергология фани бўйича пухта сабоқ бериш долзарб масалалардан биридир. Қувончлиси, шу йил Туркистон ўлкаси миқёсида илк бор 2-Тошкент Давлат тиббиёт институти клиникаси қошида «Клиник аллергология» кафедраси ташкил этилди.

Бозор иқтисодиёти шароитида маблағ масаласи ўзига хос қийинчиликлар туғдираяпти. Лекин марказ бу борада талайгина ишлар қилди. Шулардан бири корхона, муассаса, жамоа хўжаликлари билан шартнома тузиб, шу асосда иш олиб бораётганидир.

Биз келгусида ҳам барча имкониятлардан фойдаланиб, иш кўраверамиз.

Озод НАЗАРОВ,
Республика илмий-ихтисослашган аллергология маркази директори, Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлигининг бош аллергологи, тиббиёт фанлари доктори.

СУРАТЛАРДА: (юқорида) ўнгдан республика илмий ихтисослашган аллергология марказининг директори, тиббиёт фанлари доктори Озод Назаров шифокор Қутбиддин Низомов ва марказнинг бўлим мудири Д. Турсуновалар; пастда (чапда) марказ бош ҳамшираси Ф. Холметова ва ҳамшира З. Олимова; ўнгда марказ ходими Д. Каримова.

Рустам Шарипов суратлари.

• Илмий муассасаларда

Ёғочни асрашмоқчи

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясига қарашли бизнинг Зоология ва паразитология институти олимлари ҳам долзарб муаммолар устида илмий-текшириш ишларини олиб бормоқда. Жумладан, биологик зарарланиш тажрибахонаси ходимлари 20 аср очофати, қурилиш материаллари, китоб, гилам, кўрпа-тўшак, кийим, пойабзал, тери, кабель, пластмасса ва бошқа маҳсулотларга мисли кўрилмаган даражада зарар етказаётган Туркистон қирчумолиси ва шаҳар мўйловдор қўнғизининг ҳаёти ва яшаш тарзлари ўрганилмоқда.

Сир эмаски, ҳозирги кунда қурилишда ишлатиладиган ёғоч ва ёғоч қисмларини топиш анча қийин бўлмоқда. Чет давлатлардан ёғоч олиб келиш қимматга тушмоқда. Шу қийинчиликларни ҳисобга олиб, мутахассисларимиз ўзимизда мавжуд бўлган ички имкониятлардан фойдаланиш ғоясини илгари сурмоқда. Эндиликда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси буйруғига биноан ўрмон хўжалиги ходимлари томонидан ҳар йили маълум фоиз майдонга қурилишда ишлатиладиган дарахтлар экиш ва уни парваришлаш ишлари амалга оширилди. Жумладан қаламча қилиб экилган терак 10—12 йилдан сўнг қурилишда бемалол ишлатилиши мумкин экан. Ҳозирги кунда кўпгина вилоят ҳудудларида кенг майдонларга терак дарахти экилмоқда.

Аммо шу тераканинг ашаддий зараркунандаси ҳисобланган шаҳар мўйловдор қўнғизининг қурти дарахтнинг ички қисмларини кемириб, яроқсиз аҳволга олиб келиши маълум бўлди. Иккинчи бир зараркунанда Туркистон қирчумолисидир. У иморатларда ишлатиладиган қуруқ ёғоч ва ёғоч қисмларини зарарлаши оқибатида республикамизнинг кўп жойларидаги неча минглаб фуқаролар азият чекмоқда. Масалан, биргина Қорақалпоғистонда 2200 га яқин хонадон қирчумоли томонидан кучли зарар кўрган. Тошкент ва Самарқанд шаҳри марказларида 1200 дан ортиқ аҳоли яшаб турган уйлар яроқсиз аҳволда эканлиги маълумдир.

Юқорида келтирилган муҳим давр муаммосини ҳал этишда институтимизнинг биологик зарарланиш тажрибахонаси ходимлари илмий изланиш ишларини олиб боришмоқда. Жумладан, зараркунандаларнинг ҳаёти, яшаш тарзи, қандай дарахт навларини кўпроқ зарарлаши сабабларини аниқлаш биз учун асосий мавзудир.

Норқўзи ЭРГАШЕВ, биологик зарарланиш тажрибахонаси мудири, биология фанлари номзоди.

Қизиқарли концертлар

Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси павильонлари ўзига хос томошагоҳга ҳам айланиб қолди. Шаҳримиз бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг чиқишлари ҳам илиқ кутиб олинмоқда.

«Алгоритм» ишлаб чиқариш бирлашмаси маданият уйи ҳузурида фаолият кўрсатаётган ашула ва рақс ансамбли иштирокида уюштирилаётган концертлар ҳам томошабинларда қизиқиш уйғотмоқда. Бу истеъдодли санъат аҳли янги тайёрлаган концерт ҳам яқинда шу даргоҳда намойиш қилинди.

Мусиқали шодиёнада корхона бош директорининг ижтимоий-маданият ишлари бўйича ўринбосари Б. Ҳусанов ансамблнинг жўшқин фаолияти ҳақида гапириб, унинг ижодий режалари тўғрисида тўхталди.

Саодат ОДИЛОВА.

«НАВБАҲОР»ДА ЎТГАН КУНИНГИЗ

«НАВБАҲОР» ҳали навқирон ёшда. Унинг ташкил топганига эндигина 16 йил бўлди. Лекин шу давр мобайнида у кўплаб инсонлар соғлиғини тиклашга ёрдам берди, ҳориғин ва шифога муҳтож қалбларга малҳам бўлди. Агар бир йилда бу ерда ўртача 1.300—1.400 киши даво топаётганлигини айтадиган бўлсак умумий ҳисобни чиқариш унчалик қийин бўлмай қолади. Қолаверса чинакам хизмат қанча одам келиб-кетиши билан эмас, балки уларнинг мазмунли дам олиши билан ўлчанади.

«Навбаҳор»нинг кун тартиби ҳам ўзига хос. Бу ерда уч сменада иш олиб борилади. Чунки у асосан «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни ишчи ва хизматчиларининг қатнаб дам олишларига ихтисослаштирилган. Концерн биноси билан «Навбаҳор» оралиғидаги тахминан 25 километрлик йўлда сутканинг ҳар саккиз соатида махсус автобус қатнаб туради. Унинг хизматидан унумли меҳнатдан сўнг мароқли ҳордиқ чиқаришга аҳд қилган концерн ишчилари фойдаланишади. Айниқса ёзги мавсумда қатнаб дам олувчилар сони кўпайиб кетади. Ана шунда «Навбаҳор»нинг тиббий хизматчилари кунни тонгга улаб меҳнат қилишади.

Лекин бу гапдан ушбу даволаш маскани фақат ўз ишчиларига хизмат кўрсатар экан, деган хулоса чиқармаслик керак. Унинг эшиклари республикамиз, ҳатто чет эллардан даво истаб келувчилар учун ҳамиша очиқ. Шинам хоналар, бир-биридан қулай 19 турдан ортиқ даволаш бўлимлари шифоталаблар учун тахт қилиб қўйилган. Бу ерда шаҳримиздаги «Семашко» номли курортология институтининг кўзга кўринган шифокорлари ҳам тез-тез бўлиб туришади. Чунки улар «Навбаҳор»ни ўз оталиқларига олишган. Биргина шу йилнинг ўзида республикада кўзга кўринган шифокор Карим Йўлдошевнинг бу ерда бир неча бор бўлиши фикримизнинг далилидир.

Соғломлаштириш масканига тажрибали мутахассис, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган шифокор Камол Акромов бошчилик қилади. Унинг раҳбарлигида дастлаб 56 ўриндан иборат бўлган бу шифохона 75—80 кишилик ўринга етказилди. 1982 йили эса янги корпус ишга туширилди. Албатта бу хайрли ишни амалга оширишда концерн раҳбарларининг ҳам муносиб улушлари борлигини қайд қилиб ўтмоқ жоиз.

Шифохона 15 гектар майдонга эга. Кўриниб турибдики, бу йирик ҳажмдаги ерни ўзлаштириш жамоадан катта куч талаб этади. Шуни назарда тутиб, дастлабки йиллари бўш майдонларга 400 тупдан ортиқ ўрик, 300 туп олма экилди. Ёш ниҳоллар агроном Абдураҳим Деҳқонов томонидан яхши парваришланди. Мана бир неча йилдирки, улар қийғос ҳосилга кирган. Бундан ташқари 60 тупга яқин гилос, олча, 30 туп анжир, 15 туп жийда ўз мевасидан дам олувчиларни баҳраманд қилмоқда. 800 тупдан ортиқ гул кўчатлари эрта баҳордан то қиш палласигача яшнаб, кўзга қувонч бағишлайди.

Соғломлаштириш маскани ўзининг иккита лимонзорига эга. Бу йилнинг ўзида дам олувчиларга тортиқ қилинганидан ташқари 750 килограмм лимон концерн ишчиларига тарқатилди. Бу ерда яна иккита лимонхона ташкил этишга киришилди.

Муолажа хоналарини бирма-бир айландик. Бош ҳамшира Рисқул Ўрозбоева хонасида янги келган даволанувчилар ўтиришибди. Ҳамшира уларни бўш хоналарга тақсимлайди. Уқалаш хонаси олди одамлар билан гавжум. Бу ерда уларга тажрибали Аня Канаплянникова ва Болтагул Фозилбоевалар хизмат кўрсатишмоқда.

— Қўлинг дард кўрмасин болам, — дейди ҳозиргина муолажадан турган кекса педагог Карим Исмоилов Болтагул Фозилбековага миннатдорчилик билдириб.— Сенинг уқалашингдан сўнг бирам енгил тортаманки, барча чарчоқларим чиқиб кетгандек бўлади.

Сув ости уқалаш хонасига тажрибали ҳамшира Дилбар Омонқулова хизмат қилади.

— Ўз касбимни жуда севаман. Шунинг учун ҳам бизга шифо истаб келиб даво топиб кетаётганларни кўрганимда қалбим фахр туйғусига лиммо-лим тўлади, — дейди Дилбар Омонқулова.

Ваннахонада навбатчи ҳамшира Ҳафиза Раимовани учратдик. У янги келган мижозга даволаниш қоидаларини тушунтираётган экан.

Бугун айниқса шифохонанинг мўъжаз ва шинам пархонаси одамлар билан гавжум. Ҳозиргина бу ердан чиққан кишиларни бир нечта ҳамшира кўрикдан ўтказмоқда. Уларнинг томир уришидан тортиб, қон босими қай даражаға кўтарилганигача текшириб кўрилмоқда. Кўрикдан ўтганлар ўз дам олиш хоналари томон шошилишади. «Қушдек енгил тортганлар» бу ерда мириқиб ҳордиқ чиқаришади.

Шифохонанинг Ботир Исмоилбоев етакчилик қилаётган бадантарбия хонасидан эрталабдан кечгача одам аримайди. Бу ерда турли спорт анжомларидан фойдаланиш мумкин. Ботиржон мижозларнинг ёшига, касалига, куч-қувватига қараб муолажа белгилайди. Бироқ бу муолажа тури кун сайин ортиб боради. Агар дастлабки кунларда бемор беш минут давомида спорт билан шуғулланса у дам олиш таътилининг охирига бориб ярим соатдан ортиқ бадантарбия билан шуғулланадиган бўлади.

Биз бу ерга кирганимизда волейбол ўйнаётган бир гуруҳ турли ёшдаги дам олувчиларни учратдик. Суҳбатимиздан маълум бўлдики, уларнинг ҳаммаси шифохонаға келган кунга нисбатан ўзларини тетик ҳис қилишаётганликларини баён этишди.

Тушликда ҳамма ошхонага йиғилди. Тўрт кишига мўлжаллаб қўйилган столлар ўзига хос безатилган. Мижозлар бугун Соня Ҳамитова, Меҳри Нурматова, Ғолия Турсуновалар томонидан тайёрланган ширин таомларни иштаҳа билан тановул қилишади.

— Соғломлаштириш масканимиз шу яқин атрофдаги тўртта болалар лагерини ўз оталиғига олган, — дейди Камол Акромов. — Шифокорларимиз ёзги дам олиш мавсумида ўша кичкинтойлар оромгоҳига бепул хизмат кўрсатишади.

Хайрлашиб, кўчага чиққанимизда кун қорайиб қолган эди. Лекин «Навбаҳор»га кириб келаётган янги-янги мижозларнинг кети узилмасди. Уларни шифокорлар илтифот билан кутиб олишарди.

Агар сиз дам олиш таътилини ҳам мароқли, ҳам шифоли ўтказаман десангиз «Навбаҳор»га марҳамат қилинг. Бу ерда ўтган ҳар бир кунингиз мазмунли ва қувончли ҳодисаларга бой бўлади.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

СУРАТЛАРДА: «Навбаҳор» оромгоҳининг бош шифокори Камол Акромов бемор қон босимини ўлчамоқда; оромгоҳ бош ҳамшираси Рисқул Ўрозбоева беморга даволаш муолажасини қилмоқда; оромгоҳнинг малакали ҳамшираси Дилбар Омонқулова сув ости уқалаш хонасининг тажрибали ходими ҳисобланади.

Холмат Мирзакаримов суратлари.

БАЙРАМНИНГ ЎЗГАЧА ЖОЗИБАСИ

БОЛАЛИК даврларингизни эслай оласизми? Албатта, дейсизми? Демак, ўша маъсум, ҳаёт муаммолари бегона бўлмиш беғубор йилларингиз гувоҳ бўлган байрам тантаналари ҳам ёдингизда. Эслайсизми, қишки

таътиллар яқинлашгани сайин қалбимизда қувонч, сурур пайдо бўлгандай туюларди гўё. Эртага байрам шодиёнасига олиб бораман, деганида отамиз, мижжа қоқмай чиққан тунларимиз хаёлдан фаромуш бўлмадими?

Ҳа, байрамлар. энг аввало болалар қалбига ўзгача хурсандчилик, ўзгача жозиба билан кириб боради...

Болалар ва мактаб ўқувчиларининг қишки таътил кунлари, айниқса ,Мустақиллик майдони ўзгариб кетади. У ерга ўрнатилган ўйинчоқлар, эртак қаҳрамонларининг суратлари, совға сотишга мўлжалланган дўкончалар, шаҳримизнинг энг яхши ошпазлари томонидан тайёрланган лаззатли таомлар, қандолат маҳсулотлари болакайларимиз қувончига-қувонч қўшишига аминмиз. Еттинчи январгача давом этадиган шодиёналарда, албатта, Қорбобою Қорқиз ва уларнинг дўстлари хизматингизда бўладилар.

Рустам Шарипов суратлари.

Эшитдингизми?

ПРЕЗИДЕНТЛАР — ХАЛҚАРО МУКОФОТ СОҲИБИ

ЖАҲОН спорт ва Олимпия ҳаракати ривожига беқиёс ҳисса қўшган шахсларга бериладиган «Леонардо спорт» мукофоти 1992 йил натижаларига кўра уч президент — Хуан Антонио Самаранч (Испания, Халқаро Олимпия комитети), Тэд Тэрнер (АҚШ, Ти-Би-Эс телекомпанияси) ва Виталий Смирнов (Россия, Олимпия комитети)га топширилди.

РЕЖА БОРУ АҚЧА ЙЎҚ

МАЪЛУМКИ, III Яхши ният ўйинлари 1994 йили Санкт-Петербург шаҳрида бўлиб ўтади. Мана шу мавзуга бағишлаб ўтказилган матбуот конференциясида маҳаллий журналистлар билан бир қаторда АҚШ «Гудвилл Геймз» матбуот хизмати бошлиғи Лесли Кинг, Ти-Би-Эс компаниясининг вице-президенти Гери Макиллипс иштирок этиб Нева дарёси бўйидаги гўзал шаҳарда ўтадиган мусобақаларнинг юқори савияда ташкил қилинажагига ишонч билдирди. Афсуски, Петербург тайёргарлик комитети бугунги кунда энг муҳим вазифаси спорт иншоотларини таъмирлаш учун маблағ тополмаётир. Мазкур масала юзасидан Россия Федерация ҳукумати қабул қилган қарор эса турли босқичдаги тўраларнинг «жонкуярлиги» боис бажарилмаётир.

БАРЧАСИ БИР ҚОЛИПДА

ИТАЛИЯЛИК футболчи Ж. Виалли «Сампдория» жамоасида тинчгина тўп суриб юрарди. Кўп ўтмай «Ювентус» жамоаси раҳбарлари унга йилига 4 миллион марка беришни ваъда қилиб «йўлдан урдилар». Лекин бундан хабар топган, шу пайтгача 2—2,5 миллион маркага қаноат қилиб келаётган голландиялик Ван Бастен, Гуллит, Райкаард каби ўйинчилар ҳам маошларини оширишни талаб қилдилар. Уларнинг жамоа раҳбари Берлускони орага «совуқлик» туширмаслик учун ҳар уч «юлдуз»нинг йиллик маоши миқдорини 3,3 миллион маркага етказди.

Шуҳрат АРМОН тайёрлади.

БУЛОҚ СУВИ

(Ҳажвия)

ОДАТДАГИДАЙ бугун ҳам Набижон улфатчиликдан ярим тунда қайтди. У бир амаллаб дарвозани занжирлади-да, тебрана-тебрана йўлкадан ўтиб, айвонга чиқди. Сўнг зинага ўтириб туфлисини ечаркан, таниш ашулани хуриллаган товушда ҳиргойи қилди: «Бу оламда улуғ зот ким десанг...» Ашула унинг бўғзида қолди. Ҳовлининг ўртасида барқашдай келадиган ялтираб турган нарсага Набижон бир зум карахт тикилди.

— Ажабо, кўзимга бир балолар кўриняпти, чиндан ҳам кайф бўлиб қолибман,— ўйлади у.

Кўзини қайта-қайта юмиб, очди ҳамки, ҳалиги нарса йўқ бўлмади. Бир вақтлар онаси ўргатган сўзларини айтай деса, ҳеч тили айланмасди.

Набижон ташқарининг чироғини ёқди-да ҳовлига тушди. У не кўз билан кўрсинки, айланма асфальт йўлакчанинг оғилхона томонидаги бурчагидан зилол сув қайнаб чиқар, сув тўлай деб қолган эски лой ўранинг устида тўлин ой қалқиб турарди.

У тез-тез юриб бориб, энгашди-да, ҳовучига сувни олиб, негадир олдин ҳидлаб кўрди, сўнг ичди. Яна ичди. Чанқаб тургани учунми муздай сув унга ҳузур бағишлади.

— Ия, бу булоқ суви-ку, — пичирлади у ўзича. — Бутун қишлоқ битта булоқдан сув ташиб тирикчилик қилардик, деб эскилар бекорга айтишмаган экан, — бир муддат ширин хаёлга берилди. — Набижоннинг ҳовлисида каттакон ҳовуз. Ҳовузнинг қирғоқларига мармар тош ётқизилган. Унинг тубидаги ранго-ранг тошлар орасида балиқлар сузиб юрибди. Ҳатто ҳовуз эгасини кечагина пиёниста деб пичинг қилиб юрган одамлар ҳам бугун шифобахш булоқ сувидан ичиш учун навбат кутиб туришибди. Ҳамма кимнидир кутяпти. Шу вақт дарвозахонада Шоди Ғозиевич кўриндилар...

— Дарвоқе Шоди Ғозиевич, — Набижон кўнглига лоп этиб келган фикрдан ўзи ҳам хурсанд бўлиб кетди. — Ахир боягина ўтиришда «Бир косагина муздай булоқ суви бўлсайди», деган гапни ўша киши айтмаганмиди? Набижон шу важдан бу янгиликни бошлиққа ҳозироқ телефонда айтиб қўйиш керак, деган қарорга келди.

Худди кутиб тургандай Шоди Ғозиевич гўшакни тезгина олди-ю, ҳе йўқ, бе йўқ ҳақорат сўзларини ёғдира бошлади:

— Ухлагани қўясанлармими, йўқми? Ҳе падар лаънатилар? Тарбия кўрмаган ҳайвонлар... Телефонни ўйнамаларинг, ушлаб олсам териларингга сомон тиқаман...

— Кечирасиз, Шоди Ғозиевич, нега ундай дейсиз, мен Набижонман, — гўшакда унинг товуши айбдорларникидек эшитиларди.

— Қанақа Набижон? Ҳа Набимисан? Нима гап, тинчликми? Сенга эмас, телефонни болла ўйнашbotти.

— Шу десангиз, сизни безовта қилмай дедиму, келинингиз бошлиғингизга айтмасангиз бўлмайди деб, туриб олди, — деди гўшакка Набижон. — Боягина кўнглингиз булоқ сувини тусаганди. Фаришта оғзингизга солиб турган эканми, уйга келсам ҳовлимиздан булоқ чиқибди... Йўқ, кайфим йўқ. ...Энди илтимосим, акажон, шу булоқ сувидан олдини бир ҳўплам ичиб, табаррук қилиб берасиз. Нима?.. Ҳа, бўлмаган бўлса, энди одат бўлади-да. Катта ишларга кўтарилиб кетганингизда, мақтаниб юрамиз-да... Булоқ сувини соғинганман дейсизми? Олдиндан қадамларингизга ҳасанот. Эртага... Ҳа, якшанба, кечга томон денг. Кўзим тўрт бўлиб кутаман... — Набижон хайрлашишга ҳам улгуролмади, гўшак дуд-дудлаб қолди..

Набижон ўзини жуда енгил ҳис қилди. Яна булоқда юз-қўлини ювди-да, ҳафсала билан дастрўмолга артинди. Шу пайт сувқувур жўмрагига кўзи тушди. У ўзича мулоҳаза қила бошлади: «Эртага Шоди Ғозиевич келгач, булоқнинг олдида кран нимаси деб, кулмасмикан? Албатта кулади! Ошхонадагиси ҳам бўлади». У йўлакдаги қопқоқни очиб, у ердан сув қувурнинг вентилини бураб сувни тўхтатди. Сўнг омборхонадан темир қирқадиган аррани олиб чиқди-да, жўмракнинг тагидан арралай бошлади.

Ҳовлидаги шовқиндан уйғониб кетган Эътиборхон ҳай-ҳайлаб эрининг олдига югуриб келганида кран «тарс» этиб қулади.

— Набижон ака, эсингизни едингизми? Нима қилиб қўйдингиз? — деганча Эътиборхон йиғлаб юборди.

— Булоқ бор жойда кранга бало борми? — деди Набижон хотиржам.

— Қанақа булоқ? — сергакланди хотини, кейин гап нимадалигини тушуниб қолди. — Ахир у водопровод қувурининг ёриғидан чиқаётган сув-ку.

Набижон кулишини ҳам, йиғлашини ҳам билолмай, серрайиб туриб қолди. Кейин қўллари билан бошини чангаллаганча кўзини юмди.

Набижон эрталаб туриб, «булоқ» томонга ўтди. Белкурак билан қувурнинг дарз кетган жойини кавлаб очдида, резина билан ўраб боғлади. Кейин иккита пақирда қўшниникидан сув келтирди.

Икки боласини етаклаб олган Эътиборхон дарвозахонага етганда эрига жаҳл билан деди:

— Отамникига кетяпмиз. Эртага келгунимизча жўмракни ўрнаттиринг.

— Бугун бошлиғимиз келмоқчи эдилар-у, — Набижон хотинига ялингансимон деди. Лекин Эътиборхон бу гапга қулоқ солмади.

Набижон уста излаб кўчага чиқди-ю, лекин бир фикр унга ҳеч тинчлик бермасди: «Бошлиғим келиб қолса нима деган одам бўламан? Унга нима дейман?»

Чиндан ҳам нима деркин...

Рустам ХУДОЙҚУЛОВ.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

Яхшилар ёди

ХОТИРА КЕЧАСИ

ЎЗБЕК халқининг маънавий-эстетик, руҳий ва ахлоқий такомиллашувига катта ҳисса қўшган, ўн тўрт йил мобайнида Ўзбекистон Республикаси маориф вазири лавозимида ишлаган педагогика фанлари доктори, профессор Эминжон Қодиров ҳаёт бўлганида 75 ёшга тўлган бўларди.

Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирлиги. Қори Ниёзий номли педагогика фанлари илмий-тадқиқот институти ва шаҳримиздаги Эминжон Қодиров номидаги 157-ўрта мактаб жамоаси ташаббуси билан йирик олимимизнинг 75 йиллигига бағишланган хотира кечаси бўлиб ўтди.

Кеча педагогика фанлари доктори, профессор Отақўзи Азизов, халқ таълими вазирининг ўринбосари Баҳодир Қодировнинг кириш сўзлари билан очилди.

Сўнгра сўзга чиққан профессор Эргаш Чориев, москвалик олим Марат Ғаниев, муаллимлар тайёрлаш институти доценти У. Маҳкамов, педагогика фанлари номзоди Йўлдош Абдуллаев ва бошқалар хотиралари билан ўртоқлашдилар, ўзбек илм-маърифати ва маданияти ривожига муносиб ҳисса қўшган олимнинг бой мероси ҳақида маърузалар қилдилар.

Суннатилла РИЗАЕВ.

«ДИЛ» ТАРОНАЛАРИ

«СРЕДАЗЭЛЕКТРОАППАРАТ» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи-хизматчилари орасида санъатсеварлар кўп. Шу боисдан бирлашма санъат кошоналари билан яқин алоқа боғлаган.

Бугунги кунда корхона жамоаси Тошкентдаги «Илҳом» театр-студиясига ҳомийлик қилмоқда. Шунингдек, «Ўзбекистон юлдузлари» симфоник оркестрини ҳам моддий томондан қўллаб-қувватлаб турибди.

Бирлашма маданият уйи ҳузурида эстрада-балет рақси дастасининг тузилиши ҳам кўпчиликни мамнун этди. «Дил» деб номланган бу ижодий гуруҳ турли томошаларда ўз концертлари билан қатнашиб келмоқда. Ўзбекистон Республикасининг мустақиллик куни муносабати билан уюштирилган концертда фаол қатнашгани учун санъат аҳли Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгашининг фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

Ҳозир мазкур даста репертуарида «Келинчак», «Дўппи», «Дорбозлар» каби миллий ашула ва рақслар бор. Яқинда тайёрланган янги концерт ҳам томошабинларга тақдим этилди. Унда болаларга бағишланган «Полька», «Жўжалар», «Табассум» каби асарлар ҳам бор.

Озод АҲАДОВ.

САНЪАТШУНОСЛАР ҲАМКОРЛИГИ

БУГУНГИ кунда Ҳамза номидаги санъатшунослик илмий-тадқиқот институтининг хориж билан алоқалари кенгайиб бормоқда. Илмий муассаса жамоаси Сурия, Афғонистон каби давлатларда фаолият кўрсатаётган турдош илмгоҳлар билан ўзаро шартномалар тузиш тараддудини кўриб, муҳим ҳужжатлар имзоланди.

Ана шу келишувга биноан тадқиқот ўчоғи бу мамлакатлар санъатшунос ва археолог олимлари билан биргаликда қатор йирик мавзулар устида иш олиб боради.

Саодат ОДИЛОВА.

Қилмиш-қидирмиш

ҲЕЧ КИМ ЖАЗОДАН ҚУТИЛМАГАН

Безориларнинг такси ҳайдовчиларини тунаганликлари ҳақида кўплаб маротаба матбуотда ўқиганмиз, ойнаи жаҳонда кўрганмиз. Қарангки, буни акси ҳам бўларкан. Қуйидаги воқеа тафсилотларини ўқисангиз бунга ўзингиз ҳам ишонч ҳосил қиласиз.

«Тошпасстранс»га қарашли 3-такси саройининг ҳайдовчиси Носирали Сурманов ўзига бириктирилган ГАЗ-24 маркали давлат белгиси 95-15 ТНА машинаси билан гараждан чиқади-да, тўғри ўзи яшайдиган Билимдон кўчасидаги 41-уйга келади. Машинани кўчага қўйиб оиласи даврасида чой ичиб чиқса кўчада оғир жиноят қилиб қамалган, охирги йиллардаги жазо муддатини Билимдон кўчасидаги 34-уйда яшаган ҳолда Тошкент вилояти Тошкент райони ички ишлар бўлимининг 11-сон махсус комендатураси ходимлари назоратида халқ хўжалиги ишларида мажбуран ишлаб ўтаётган вояга етмаган тўрт фарзанднинг отаси бўлмиш қўшниси Зуҳриддин Нурмуҳамедовни учратиб қолди.

Бири икки кам ўттиз, иккинчиси роса ўттиз баҳорни кўрган ёшлар машинага чиққан йўловчиларни хилватга олиб бориб тунаш ҳақида келишиб олдилар, ҳатто ўзларича бу ҳақда ҳеч кимга айтмаслик учун қасам ичдилар. Улар шаҳримиздаги «Самарқанд» автостанцияси томон йўл олдилар. Шу ердаги бекатда автобус кутиб турган Валижон Саидов уларнинг диққатини тортди. Ҳайдовчи ёнидаги ўриндиқдаги Зуҳриддин очиқ ойнадан бошини бироз чиқарган ҳолда айёрона илжайиб йўловчига деди:.

— Дўстим, йўл бўлсин?

— Янгийўлга.

— Ҳа, Носирали, йўл бўлсин? — деди Зуҳриддин тиржайиб.

— Биз оддий солдатдек, ким машинамизга ўтириб буйруқ берса ўша томон кетаверамиз-да, дўстим.

— Ундай бўлса мен ҳам зерикиб юрибман. бир сайру саёҳат қилиб келсак, нима дейсан? Қолаверса, менинг ажойиб бир режам борки, рози бўлсанг бирпасда кунлик планинг тўлади-қўяди...

— Қани чиқинг машинага, бир зумда олиб бориб қўямиз.

— Уёқ шаҳардан ташқаридаку, бораверасизларми?

— Оғайни-ей, содда экансиз. Пул бўлса нариги дунёга ҳам кетаверамиз. Илгари замонлар ўтиб кетди.

Бу гаплардан сўнг йўловчи Валижон рози бўлди. Машина ўрнидан қўзғалиб Янгийўл томон йўл олди. Гавҳар кўчасида жойлашган ёқилғи қуйиш тармоғига етганларида эса Зуҳриддин Нурмуҳамедов тўсатдан этиги қўнжидан пичоқ чиқариб йўловчи Валижон Саидовнинг бўғзига тиради.

— Жонингдан умидинг бўлса, никоҳ узугингни еч!

Пичоқнинг совуқ тиғи нафасини ичига тушириб юборган Валижон ялинарди:

— Акалар, яхшиси, соатимни, халтамдаги бор нарсаларимни олингиз, лекин никоҳ узугимга тегманглар, илтимос.

— Вей, нима девоссан? Уларни ҳам олишга улгурамиз ҳали? — масхараомуз кулди талончи.

Шундан сўнг Носирали Сурманов Зуҳриддин Нурмуҳамедовнинг буйруғига биноан Валижон Саидовнинг ички ва ташқи киссаларидан чиққан 200 ва 75 сўмни олиб қўйди. Асли иморат устаси бўлган жабрланувчи никоҳ узуги, пули, соатидан ташқари халтадаги қурилиш анжомларидан ҳам айрилганига қарамай, омон қолганига шукур қилиб қочиб қолди.

Қилган жиноятининг миси чиқмаганлигидан қувонган Зуҳриддин Нурмуҳамедов навбатдаги қинғир ишга қўл урди. Қўйлиқ бозоридаги сомсахонада навбатда турган кимсанинг киссасидан кўриниб турган ҳамёнини сездирмай олиб, жуфтакни ростлаётганда бу ҳолни зийраклик билан кузатиб турган жиноят қидирув бўлим ходимлари Бобожонов, Шарпаев, Душаевлар томонидан далилий ашё билан қўлга олинди. Бу эса унинг аввалги жиноятларини ҳам очиш имконини берди.

Тошкент шаҳар Яккасарой район халқ суди биносида юқоридаги икки талончи иши юзасидан суд мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда раислик қилган ҳакам Н. Рустамов ҳукмни ўқиб эшиттирди. Зуҳриддин Нурмуҳамедовнинг аввалги қилмиши учун берилган шартли жазо муддатини тўла ўтамаганини ҳисобга олиб, унинг мол-мулки мусодара қилиниб 9 йилга озодликдан маҳрум этилди.

Унга шериклик қилган такси ҳайдовчиси Носирали Сурманов ҳам қилмишига яраша жазосини олди.

Маҳкам ҲАКИМОВ.

ҚИНҒИР ИШНИНГ ҚИЙИҒИ

Иқтисодиётимиз маълум сабаблар туфайли таҳликали кунларни бошидан кечирмоқда. Ҳали республикамиз дунёдаги энг ривожланган мамлакатлардан бирига айланади. Мана шундай масъулиятли кунларда ҳаммамизнинг бир ёқадан бош чиқариб ишлашимиз тақозо этилади.

Аммо айрим шахслар туз ичган жойига тупуришдек ишдан ҳам жирканмаяптилар. Агар Тошкент аэропортида бир кун бўлсангиз бунга амин бўласиз.

Германияга муқим яшаш учун кетаётган пойтахтимизнинг собиқ фуқароси М. Цацкина (илгари кимё-технология институтида катта ўқитувчи бўлиб ишлаган)нинг юклари текширилганда тегишли моллар рўйхатида кўрсатилмаган жами 55 минг 510 сўмлик 6 та кумуш қадаҳ, 22 дона кумушдан ясалган чой қошиғи, қимматбаҳо ваза ва мевадонлар топилди. Кошкийди, М. Цацкина бу буюмларни ҳалол меҳнат қилиб, пешона тери эвазига топган бўлса. Маданият вазирлигидан хабар беришларича бу буюмлар қадимий ва қимматбаҳо бўлиб, улар музей бисотидан экан.

Мирза АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона комитетининг матбуот маркази ходими.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

БУЮРТМАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Ш А Р Қ»

НАШРИЁТ-МАТБААЧИЛИК КОНЦЕРНИ

Босма маҳсулотларнинг қуйидаги турлари бўйича шошилинч ва оддий буюртмаларни

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

— юмшоқ муқовали китоблар, брошюраларнинг ҳажми 384 қоғоздан ошмаслиги керак, формати $84\times108^{1/32}$, $70\times108^{1/32}$, $84\times108^{1/16}$, $70\times108^{1/16}$;

— рангли буклетлар, проспектлар, болалар учун мўлжалланган юмшоқ муқовали китобчалар, ёрлиқ (этикетка)лар, откриткалар ва босма маҳсулотларнинг бошқа турлари. Қоғоз формати 60×45 дан 90Х120 см. гача;

— рангли бўёқда бажарилган деворбоп гул қоғозлар ва текстуралар;

— буюртмачининг картонидан ясалган рангли қутичалар;

Сизнинг қоғозингиз ва бизнинг меҳнатимиз эвазига юқори сифатли бажарилган буюртмаларга эга бўласиз!

Қоғоз ёки босма материалларни топишда қийналсангиз, хотиржам бўлинг, Сизга уни биржа орқали харид қилишга ёрдам берамиз.

Босма маҳсулотларнинг тайёрланиш муддати қуйидагича:

тайёр матрица ва позитивлардан — 1 ойгача,
асл нусхадан, яъни оригиналдан — 2 ойгача.

Клише, шильда, бланк, канцелярия дафтарлари концерн қоғозидан чекланмаган миқдорда тайёрлаб берилади.

Мурожаат қилиш учун манзилгоҳ: 700083, Тошкент шаҳри, «Правда» газетаси кўчаси, 41-уй.

Телефонлар: 33-80-07, 33-84-78, 33-90-50, 32-55-31.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Ўзбекистон тарихи музейи жамоаси музей илмий ходими **Зулфия АБДУМАЛИКОВАнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига ҳамдардлик изҳор этади.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Ўзбекистон тарихи музейи жамоаси музей илмий ходими С. Зиямуҳамедовага отаси **Қодир МАЛИКОВнинг** вафот, этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент ресторанлар ва қаҳвахоналар акционерлик бирлашмаси жамоаси «Зарафшон» ресторани директори Х. Усмоновга онаси **Лутфихон УСМОНОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона —32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси.

■ Нашр кўрсаткичи 64690 ■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.30. ■ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Буюртма Г—13